

Betænkning og indstilling

fra udvalget for forretningsordenen angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57.

(Mogens Glistrup)

(Afgivet af udvalget den 7. juni 1974.)

I overensstemmelse med forretningsordensens § 25, næstsidste punktum, har folketingets formand til udvalget henvist en fra justitsministeren modtaget skrivelse af 21. maj 1974, i hvilken ministeren anmoder om folketingets samtykke til, at der rejses tiltale mod folketingsmedlem Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven.

Som bilag til denne betænkning optrykkes:

1. Justitsministerens skrivelse af 21. maj 1974 til folketingets formand.
2. Rigsadvokatens skrivelse af 17. maj 1974 til justitsministeriet.
3. Kopi af rigsadvokatens skrivelse af 17. maj 1974 til statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet.
4. Sagsfremstilling udarbejdet af rigsadvokaten.
5. Udkast til anklageskrift vedrørende
 - a. Mogens Glistrups egne skatteforhold.
 - b. et enkelt af de i alt 32 klientforhold.
 - c. straffelovens § 296 (ekstrakt).
6. Skrivelse af 28. maj 1974 fra Mogens Glistrup til folketingets udvalg for forretningsordenen.
7. Skrivelse af 30. maj 1974 fra folketingssekretæren til udvalget for forretningsordenen med underbilag: Skrivelse af 29. maj 1974 fra Mogens Glistrup til udvalget for forretningsordenen.
8. Skrivelse af 31. maj 1974 fra J. P. Bodart til udvalget for forretningsordenen.

Et *flertal* (udvalget undtagen fremskridtspartiets medlemmer) indstiller, at folketinget giver samtykke til, at justitsministerens anmodning imødekommes. Flertallet finder, at det for folketinget forelagte materiale udgør et tilstrækkeligt grundlag for folketingets bedømmelse af, om samtyk-

ke til tiltalerejsning bør gives. Flertallet finder ikke, at der i sagen foreligger sådanne særlige forhold, som kunne begrunde en fravigelse af folketingets sædvanlige praksis, gående ud på, at samtykke til tiltale efter grundlovens § 57, 1. pkt., gives.

Et *mindretal*, fremskridtspartiets medlemmer af udvalget (Bay, Bodart, Glistrup og Holten), finder ikke, at det hidtil i sagen tilvejebragte materiale udgør sædvanligt og tilstrækkeligt grundlag for, at der kan meddeles samtykke i medfør af grundlovens § 57.

- 1) For så vidt angår forholdet under IV, foreligger iflg. skrivelse af 30 maj 1974 fra folketingssekretæren alene „ekstrakt af et udkast til anklageskrift“.

En sådan ekstrakt giver begrebsnødvendigt ikke folketingets medlemmer det fornødne grundlag for at stemme for eller imod anmodningen, idet de simpelt hen ikke kan vide, hvad de stemmer for eller imod, når de ikke har oplysning herom, men kun en ekstrakt. I øvrigt er denne særdeles knapt udformet, jfr. bilag 5 c.

- 2) Af folketingssekretærens nævnte redegørelse fremgår videre, at der vedrørende de 32 klientforhold kun for folketinget foreligger udkast til anklageskrift vedrørende det ene.

Det fortaber sig derfor, hvordan omstændighederne er i de 31 andre. Dette er et alt for ufuldkomment grundlag for folketinget at meddele samtykke på vedrørende alle 32 forhold.

- 3) Om de foran under 1) og 2) nævnte forhold samt det af folketingssekretæren under I behandlede udtaler folketingssekretæren, at efterforskningen må „anses“ for afsluttet.

Denne formodning er hverken be- styrket eller afkræftet i det forelagte materiale og må derfor indtil videre henstå som et ikke uvæsentligt usikker- hedsmoment.

- 4) Ifølge folketingssekretærens erklæring ligger det fast, at der foregår „fortsat efterforskning“.

Når dette er tilfældet, bør folketin- get afholde sig fra at træffe afgørelse i sagen, indtil denne fortsatte efterforskning er tilendebragt. Det vil være svært sagligt at begrunde det utidige hastværk fra folketin- gets side, som ville ligge i, om folketin- get, mens efterforskningsarbej- det kun er halvgjort, tog stilling for eller imod § 57-samtykke. Afgørelse af et sådant må forudsætte og har i hidti- dig praksis stedse forudsat, at det er et samlet efterforskningsresultat, der fore- lægges folketin- get. Kun til et endeligt resultat kan der på sagligt grundlag tages definitiv stilling. Dette gælder i ganske særlig grad i den foreliggende sag, hvor der efter alt oplyst forelig- ger en nøje indre sammenhæng mellem det allerede efterforskede og det af anklagemyndigheden endnu ikke gen- nemgæede materiale.

- 5) Sagen adskiller sig markant fra vistnok alle andre straffesager derved, at ankla- gepunkterne i meget vidt omfang er ud- formet, før sigtede har haft lejlighed til at udtale sig derom. Folketings- sekretæren anser det for sandsynligt, at noget sådant ikke har været tilfældet i tidligere § 57-sager. Han finder dog, at det „næppe“ i den anledning kan være stridende mod grundlovens § 57 at med- dele samtykke.

Selv om dette måtte være rigtigt, turde det være klart, at det, at sigtede

ikke endnu har kunnet få ordet, udgør et særdeles vægtigt moment til støtte for, at man ikke skal forhaste sig med at meddele § 57-samtykke. I den fore- liggende sag er det i hvert tilfælde ikke noget modargument herfor, at sigtede har ret til at nægte at udtale sig. Det har sigtede nemlig ikke gjort. Det er meget betænkeligt at slutte fra sigtedes ret i så henseende til, at han i forhold til grundlovens § 57 skal være stillet dårligere, når han ikke på noget tids- punkt har gjort brug af denne ret, men fra første færd besvaret alle ham stillede spørgsmål.

- 6) Ved udvalgets andet møde i sagen begæ- rede et af udvalgsmedlemmerne (Bodart), jfr. bilag 8, at sagens akter blev fremsendt til udvalget, for så vidt angår mindst 3 af de i anklagemyndighedernes udkast nævn- te typiske forhold. Udvalgsflertallet næg- tede medlemmet at få dette materiale til brug for udvalgets behandling af sagen. Mindretallet er således berøvet adgang til over for de andre udvalgsmedlemmer at dokumentere, at sagen på markant måde adskiller sig fra sædvanlige juridiske sa- ger og i virkeligheden er omfattet af den type sager, som grundlovens § 57, 1. pkt., tilstræber at friholde folkestyret og dom- stolene for.

Allerede som følge af hvert af de foran omtalte seks punkter indstilles, at samtykke i henhold til § 57 ikke meddeles på det hid- til i sagen tilvejebragte grundlag. Det for- ventes i øvrigt, at dette grundlag vil blive væsentlig forbedret i løbet af få måneder, når østre landsrets domme foreligger i de færdigforberedte civile sager, der den 10. juni d.å. bliver berammet til domsforhand- ling af tidsoverskueligt omfang.

Skytte (RV),
formand.

Grete Hækkerup (S),
næstformand.

Bay (FP).

Karlskov Jensen (V).

H. C. Toft (KF).

Anker Jørgensen (S).

Søren B. Jørgensen (S).

Risgaard Knudsen (S).

K. J. Mortensen (S).

Enggaard (V).

Holmberg (V).

Hilmar Bannsgaard (RV).

Niels Helveg Petersen (RV).

Schlüter (KF).

Palle Simonsen (KF).

Melchior (CD).

Chr. Christensen (KrF).

Bodart (FP).

Glistrup (FP).

Holten (FP).

Poul Dam (SF).

Bilag 1.

JUSTITSMINISTERIET

Den 21. maj 1974.

Anmodning om samtykke til tiltale mod folketingsmedlem Mogens Glistrup.

Under henvisning til vedlagte indstilling fra rigsadvokaten anmoder justitsministeriet herved om folketingets samtykke efter grundlovens § 57 til, at der rejses tiltale mod folketingsmedlem Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven.

Der henvises til vedlagte sagsfremstilling udarbejdet af rigsadvokaten, hvor der under

pkt. 3 nærmere er redegjort for omfanget af den påtænkte tiltale. Endvidere vedlægges de i sagsfremstillingen omtalte udkast til anklageskrift samt kopi af rigsadvokatens skrivelse af 17. maj 1974 til statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet om tiltalebeslutningen.

Nathalie Lind.

/ T. Bækgård.

Folketingets formand.

Bilag 2.

RIGSÁDVOKATEN

Den 17. maj 1974.

Jeg har i dag tiltrådt en indstilling fra statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet om, at der skal rejses tiltale mod Mogen Glistrup for urigtige oplysninger til skattevæsenet, bedrageri og overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, 2), således som det fremgår af vedlagte kopi af min tiltrædelsesskrivelse.

Mogens Glistrup er medlem af Folketinget og kan derfor ikke tiltales uden samtykke

af Folketinget, jfr. grundlovens § 57, 1. pkt.

Under henvisning hertil anmoder jeg justitsministeriet om at søge Folketingets samtykke indhentet til, at der rejses tiltale mod Mogens Glistrup for de forhold, der er angivet i tiltrædelsesskrivelsen.

Der vedlægges en sagsfremstilling og de deri omtalte udkast til anklageskrift fra statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet.

Per Lindegaard.

Justitsministeriet.

Bilag 3.

RIGSADVOKATEN

Den 17. maj 1974.

Ved skrivelse af 8. marts 1974 (j. nr. F 145/1972) og senere har De forelagt udkast til anklageskrift mod Mogens Glistrup i forholdene I. og IV. og forholdene A, AB, AE, AG, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, Æ, Ø, Å, hvorefter Glistrup sættes under tiltale for overtrædelse af kildeskatteloven, skattekontrolloven, tildels jfr. straffelovens § 289, bedrageri og overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, 2).

Under henvisning hertil skal jeg meddele, at jeg kan tiltræde, at Mogens Glistrup, for så vidt Folketinget meddeler samtykke dertil, jfr. grundlovens § 57, sættes under tiltale i overensstemmelse med Deres indstilling således som anført nedenfor:

I forhold I. for overtrædelse af skattekontrolloven, tildels jfr. straffelovens § 289 ved forsætligt at have meddelt skattevæsenet urigtige og vildledende oplysninger om sine egne indkomst- og formueforhold for årene 1964-1972 og for medvirken til en anden persons skattesvig for året 1963.

I forholdene A, AB, AE, AG, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, Æ, Ø, Å for overtrædelse af skattekontrolloven ved forsætligt at have meddelt skattevæsenet urigtige og vildledende oplysninger om klienters indkomst- og formueforhold, jfr. straffelovens § 289 for så vidt angår urigtige oplysninger meddelt efter den 1. januar 1972.

I forholdene A, AE, AG, B, C, F, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, U, V, W, X, Y, Z, Æ, Ø, Å tillige for overtrædelse af kildeskattelovens § 75, nr. 2, jfr. § 74, stk. 2, jfr. § 53, stk. 1 og 3, ved forsætligt at have meddelt skattevæsenet urigtige og vildledende oplysninger til brug for forskudsansættelsen af klienter.

I forholdene AG, B, F, K, L, M, P, X, Z tillige for bedrageri ved at have meddelt klienter, der bragte hans formueadministration til ophør, urigtige oplysninger vedrørende mellemværendet og derved i berigelseshensigt bestemt dem til tabforvoldende dispositioner.

I forhold IV. for overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, 2) ved at have meddelt aktieselskabsregistret urigtige oplysninger ved anmeldelser af aktieselskaber til registrering og ved anmeldelser om kapitaludvidelse.

Jeg kan tiltræde, at der i medfør af retsplejelovens § 137, stk. 2 nedlægges påstand om, at Glistrup fratages retten til at udøve advokatvirksomhed for bestandig.

Ved evt. tiltalerejsning tages i anklageskriftet forbehold om yderligere tiltale, for så vidt den fortsatte undersøgelse af Glistrups formueadministration for klienter og de oplysninger, som han har meddelt skattemyndighederne og aktieselskabsregistret måtte give anledning dertil.

Per Lindegaard.

Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet.

Bilag 4.

RIGSADVOKATEN.

Sagsfremstilling.

1. Undersøgelsen mod landsretssagfører Glistrup blev indledet som følge af en indberetning fra Advokatrådet til justitsministeriet. Ifølge denne indberetning kunne Glistrup mistænkes for overtrædelse af aktieselskabsloven, ligesom der pegedes på oplysninger, der viste, at der desuden var mulighed for, at der forelå overtrædelse af skattelovgivningen. Denne indberetning blev modtaget i rigsadvokaturen den 16. marts 1972 og straks videresendt til 2. statsadvokat for København med anmodning om at iværksætte en undersøgelse.

2. Den revisionsberetning, der ledsagede indberetningen, viste i forbindelse med de indledende politimæssige undersøgelser, at der var grund til at antage, at Glistrup havde gjort sig skyldig i skattesvig og overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, nr. 2.

På politiets begæring afsagde Københavns Byret derefter den 13. april 1972 kendelse om, at politiet skulle have adgang til at ransage hos Glistrup på hans privatadresse og hans tre kontoradresser, idet retten fandt, at han med føje var sigtet for skattesvig og overtrædelse af straffelovens § 296.

Herefter begyndte politiet med bistand af personale fra revisionsfirmaet E. Lundgaard Andersen en undersøgelse, der fortsat står på.

Den 25. april 1972 begærede politiet nogle dokumenter, som Glistrup ikke ville udlevere, beslaglagt, og byretten tog samme dag ved kendelse politiets begæring til følge. Denne kendelse påkærede Glistrup til Østre landsret, men frafaldt senere kæren.

Den 26. juni 1972 begærede Glistrup rettens afgørelse for, at politiets ransagning skulle ophøre. Der blev afsagt kendelse om, at politiet fortsat skulle have adgang til at ransage. Også denne kendelse kærede Gli-

strup til Østre landsret, der den 1. august 1972 stadfæstede kendelsen. Herefter foregik ransagningen på den måde, at politiet (revisionen) efter aftale med Glistrup rekvirerede nødvendigt materiale, der derefter omend med nogen forsinkelse blev udleveret af Glistrup og efter kopiering tilbageleveret. Denne arbejdsmetode, der komplicerede politiets arbejde, blev akcepteret for at undgå konfrontationer, der kunne betyde yderligere forsinkelser af en undersøgelse, der allerede da måtte antages at blive både besværlig og langvarig.

I efteråret 1973 opstod der imidlertid vanskeligheder med overholdelsen af denne aftale, idet Glistrup ikke længere efterkom anmodninger om udlån af materiale. Det var derfor nødvendigt at begære rettens kendelse for beslaglæggelse af de for undersøgelsens gennemførelse relevante dokumenter. Københavns Byrets kendelse om beslaglæggelse blev afsagt den 12. december 1973 og påkæret af Glistrup til Østre landsret, hvor afgørelsen af kæreområdet, som retten tillagde opsættende virkning, blev stillet i bero, efter at der i januar 1974 var opnået en aftale med Glistrup.

Det ved ransagningen fremskaffede materiale, suppleret med materiale indhentet bl.a. gennem skattemyndighederne i forskellige kommuner, skibsregistret og aktieselskabsregistret, har under hele efterforskningen været genstand for en revisionsmæssig bearbejdning med henblik på at fastlægge, om og i bekræftende fald i hvilket omfang Glistrup havde gjort sig skyldig i skattesvig ved at have meddelt urigtige og vildledende oplysninger om egne og klienters indkomst- og formueforhold.

Undersøgelsen har tillige omfattet omstændighederne ved stiftelse af et meget

stort antal aktieselskaber samt ved kapitaludvidelser i aktieselskaber i en størrelsesorden af ialt ca. $\frac{1}{4}$ milliard kr., idet det måtte antages, at selskaberne var benyttet som led i systematiske skatteunddragelser, og at det i strid med sandheden var anmeldt til aktieselskabsregistret, at aktiekapitalerne var indbetalt fuldt og kontant.

På et tidligt stadium af efterforskningen blev det besluttet at begrænse den første tilbundsgående undersøgelse til et repræsentativt udsnit af de klienter, der havde søgt Glistrups bistand med henblik på gennemførelse af arrangementer, der kunne reducere den skattepligtige indkomst. Imidlertid nødvendiggjorde behovet for en tilstrækkelig klarlæggelse af de fremgangsmåder, som Glistrup havde fulgt med hensyn til disse klienter, en omfattende undersøgelse vedrørende de selskaber og andre klienter, der figurerede som parter i mellemværender med det undersøgte udsnit af klienter.

Da disse undersøgelser endvidere bestyrkede mistanken om, at Glistrup også personligt havde iværksat skatteunddragelse gennem posterede mellemværender med personer og selskaber, der var klienter hos ham, fandtes det nødvendigt at udvide undersøgelsen til at omfatte også disse forhold. Denne del af undersøgelsen har omfattet Glistrups personlige indkomst- og formueforhold fra 1963 til 1972.

Medens undersøgelserne stod på, videreførte og oprettede Glistrup skattereducerende arrangementer for sig og sine klienter. Det medførte, at det fandtes nødvendigt at inddrage selvangivelserne for indkomståret 1972 — der først indgik i foråret og sommeren 1973 — i undersøgelsen, og i løbet af 1973 og de første måneder af 1974 blev de tidligere revisionsberetninger ajourført med hensyn til disse selvangivelser.

I undersøgelsesperioden har nogle af klienterne bragt deres engagementer med Glistrup til ophør. Efter en gennemgang af Glistrups opgørelser af mellemværendet ved disse klienters udtræden måtte det antages, at han havde gjort sig skyldig i bedrageri overfor de pågældende. Det fandtes derfor nødvendigt at foretage en supplerende undersøgelse af disse forhold. Efterforskningen har som nævnt været koncentreret om Glistrup selv og et repræsentativt

udsnit af hans klienter. De herved fremkomne oplysninger findes at gøre det påkrævet i et vist omfang at inddrage yderligere et antal personer og selskaber i en fortsat undersøgelse. Denne undersøgelse kan føre til beslutning om tiltalerejsning i flere forhold.

3. På grundlag af disse undersøgelser har anklagemyndigheden nu besluttet at rejse tiltale mod Glistrup for skattesvig ved for årene 1964 til 1972 forsætligt at have meddelt ligningsmyndighederne i sin bopælskommune urigtige oplysninger om sine egne indkomst- og formueforhold og derved unddraget det offentlige et beløb på 2.248.969 kr. i skat, og for medvirken til skattesvig for en anden person for året 1963. For årene 1971 og 1972 angår tiltalen den skærpede straffebestemmelse i straffelovens § 289 om grov skattesvig. Det er ligeledes besluttet at rejse tiltale mod Glistrup for skattesvig ved at have foranlediget indgivet urigtige selvangivelser for klienter. Denne tiltale agtes rejst vedrørende 32 klienter. For nogle klienter vedrører tiltalen både årene 1970, 1971 og 1972, for andre kun et enkelt eller to af disse år. For så vidt angår oplysninger meddelt efter 1.1.1972 agtes tiltalen rejst efter straffelovens § 289.

I en del tilfælde er disse urigtige oplysninger lagt til grund af de skattelignende myndigheder, i andre tilfælde er de ikke taget til følge. Ved de urigtige oplysninger, der er meddelt i disse forhold, er unddraget eller tilsigtet unddraget skatter til beløb mellem ca. 2.000 kr. og ca. 270.000 kr., ialt ca. 2 millioner kr.

Vildledningen af de skattelignende myndigheder er i 25 af disse forhold begyndt dermed, at Glistrup har indsendt en anmodning til det lokale skattevæsen om ændring af forskudsansættelsen for det løbende og undertiden også det nærmest følgende skatteår. Denne anmodning har indeholdt urigtige og vildledende oplysninger af samme karakter som de, der senere meddeles i selvangivelsen. Herved har Glistrup efter anklagemyndighedens opfattelse gjort sig skyldig i overtrædelse af § 75, nr. 2), jfr. § 74, stk. 2, jfr. § 53, stk. 1 og 3 i Kildeskatte-loven. Anklagemyndigheden har ikke modtaget begæring fra skattemyndighederne om tiltale mod nogen af klienterne for skattesvig. En del af sagerne mod klienterne er

sluttet forligsmæssigt for så vidt angår efterbetalingsspørgsmålet, en del af sagerne er indbragt for Landsskatteretten.

Som det omtales nedenfor under punkt 4, anvender Glistrup i vid udstrækning aktieselskaber som grundlag for de posteringer, der indgår i de urigtige og vildledende oplysninger, som meddeles skattevæsenet. Bl.a. til dette formål har Glistrup i de senere år til aktieselskabsregistret indgivet et meget stort antal anmeldelser om stiftelse af aktieselskaber og udvidelse af aktiekapitaler ved nytægning af aktier. Det er i anmeldelserne anført, at kapitalerne er fuldt og kontant indbetalt. De undersøgelser, der er foretaget, viser efter anklagemyndighedens opfattelse, at disse oplysninger er urigtige, og der agtes derfor rejst tiltale mod Glistrup for overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, 2).

Såvel forud for efterforskningen som under dens forløb har enkelte af skatte klienterne bragt deres mellemværende med Glistrup til ophør. Som det fremgår af fremstillingen nedenfor under punkt 4, er grundlaget for de urigtige oplysninger til skattemyndighederne typisk en postering af et betydeligt lån til klienten, hvis rentebyrde bringes til fradrag som udgift ved opgørelsen af indkomsten. Låne-provenuet posteres i reglen anvendt til forudbetaling af renter af lånet og derudover til erhvervelse af aktiemajoriteten i et eller flere Glistrup-aktieselskaber, eller til udlån til andre klienter. Efter anklagemyndighedens opfattelse er disse posteringer ikke retligt bindende, men alene foretaget med henblik på at føre skattevæsenet bag lyset.

Ved opgørelsen af mellemværendet ved klienternes udtræden har Glistrup imidlertid foregivet, at der var tale om reelle, retsgyldige dispositioner og har på det grundlag fastholdt, at klienterne havde pligt til at indfri de posterede lån. Han har påtaget sig at afhænde de erhvervede aktieposter til nærmere angivne kurser, og at foranledige udlån indfriet og har i de endelige opgørelser foregivet, at der var sket salg af aktier og indfrielse af lån, uagtet der alene var foretaget nogle reelt indholdsløse posteringer i Glistrups bogholderi. Han har ved disse urigtige oplysninger bestemt klienterne til at akceptere opgørelserne. Dette har bevirket, at klienterne, for at få frigivet de

værdier, som Glistrup havde fået rådighed over i forbindelse med engagementet, ved afregningen har foretaget reelle tabgivende dispositioner, som overførte en økonomisk gevinst til Glistrup, der langt oversteg, hvad han evt. kunne anse sig som berettiget til at kræve som salg, andel i administrationsomkostninger og andel i skattebyrde for de aktieselskaber, der var involveret i skatteunddragelsesarrangementet. På dette grundlag har anklagemyndigheden truffet beslutning om at rejse tiltale i 9 forhold for bedrageri, tilsammen vedrørende et beløb på ca. 280.000 kr.

Der vedlægges fotokopi af udkastet til anklageskrift vedrørende Glistrups eget forhold og fotokopi af eet anklageskrift vedrørende klientforholdene, der må anses som repræsentativt for klientforhold, der omfatter både skattesvig, overtrædelse af kildeskatteloven og bedrageri, og en ekstrakt af udkastet til anklageskrift vedrørende straffelovens § 296.

Glistrup har under efterforskningen nægtet sig skyldig i de sigtelser, der er rejst imod ham.

4. Ved undersøgelsen er det konstateret, at Glistrup typisk anvender følgende fremgangsmåde til at formindske den skattepligtige indkomst:

Der etableres af Glistrup et lån for klienten med Glistrup selv eller en af Glistrup repræsenteret klient, person eller selskab, som kreditor. Der forfalder straks en renteudgift af lånet, der posteres som afholdt af låneprovenuet. Resten af dette posteres anvendt dels til erhvervelse af aktier fra Glistrup selv, hans familie eller medarbejdere eller gennem nytægning af aktier i Glistrup-selskaber, dels til udlån til andre klienter. Lånesummen og rentesats bestemmes af klientens behov for skattemæssigt fradrag. Klienten har ikke indflydelse på de dispositioner, der er foretaget med provenuet af det lån, som han har optaget. Der sker ingen overførsel mellem parterne af penge eller pengerepræsentativer eller andre værdier. Klienten „modtager“ ikke lånebeløbet og „afleverer“ ikke rentebeløbet. Den långivende kreditor „afleverer“ ikke lånebeløbet og „modtager“ ikke rentebeløbet. Dispositionerne afspejler sig således kun i bogføringen indenfor en lukket kreds — og overfor skattevæsenet — men ikke som nogen

Bilag til bet. og indstill. vedr. grundlovens § 57.

økonomisk realitet for klienten, der ikke har flere midler til disposition, efter at lånet er „ydnet“ end før, og ikke færre efter at renterne er „betalt“, end forud. Transaktionerne er ganske uformelle. Der oprettes sædvanligvis ikke lånedokumenter. Der udstedes ikke aktiebrev i aktieselskaberne. Posteringsne i selskabernes regnskaber svarer ikke til en drift med det i vedtægterne angivne formål. Der sker ingen ændring i ledelsen af det aktieselskab, hvis aktier klienten bogføres som køber af. Låneoptagelsen, rentebetalingen og aktiekøbet har kun bogholderimæssig eksistens; der er ingen økonomisk eller forretningsmæssig realitet forbundet dermed. Aktieselskaberne, der indgår i disse arrangementer, har typisk ingen anden funktion end at tjene som bærere af de modposterings, der svarer til de posterings, der figurerer på skatteklienternes konti.

Samtidig med oprettelsen af engagementet overlader klienten Glistrup rådighed over nogle af sine værdier i reglen i form af pantebrev i fast ejendom. Undertiden er beløbet nominelt langt under det lån, klienten konterer som modtager af, undertiden nominelt dækkende, men i værdimæssig henseende betydeligt udover ejendommens salgsværdi.

De ovenfor beskrevne posterings medfører umiddelbart, men alene bogholderimæssigt, at en del af klientens indkomst overføres som indkomst til den kreditor, der krediteres for renten. Derudover forekommer posterings, der viser reelle indbetalinger fra klienter til Glistrup. Baggrunden herfor er, at Glistrup har behov for midler til administration og betaling af selskabs-skatte.

Ved en fiktiv flytning af indkomst fra personindkomst til selskabsindkomst sker der i sig selv en skatteundragelse, idet selskabsskatten kun udgør 36 pct., medens den indtægtsdel, der går fra klienten til selskabet, i reglen ville være skattepligtig med 50-60 pct. Aktieselskabsskattens størrelse afhænger af to faktorer, selskabets indkomst og selskabets aktiekapital. Skatten udskrives som nævnt med 36 pct. af indkomsten, men i den indkomst, der danner grundlag for beskattningen, sker der fradrag af halvdelen af den skattepligtige indkomst, dog højst $2\frac{1}{2}$ pct. af den indbetalte

aktiekapital, jfr. § 17 i lovebekendtgørelse 399 af 31.8.1972 om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. Ved at aktiekapitalen forhøjes tilstrækkeligt kan skattebyrden således reduceres til 18 pct. af indkomsten.

Men dertil kommer, at Glistrup, da han behersker flere aktieselskaber med forskellige regnskabsår og har mulighed for at iværksætte en stadig forøgelse af selskabernes lån og udlån og udvide deres aktiekapitaler, kan forskyde beskattningen af renteindtægterne, eventuelt med det resultat, at de aldrig kommer til beskattning. På denne måde og f.eks. gennem fingerede tab ved salg af aktier, erhvervet mindre end to år før salget, jfr. ligningsloven, lov nr. 296 af 29. maj 1972 § 16 C, opnås det, at renteindtægterne hos aktieselskaberne kun delvis eller slet ikke kommer til beskattning. En eliminerings eller reduktion af skatten opnås også ved som mellemed ved lånetransaktioner at indskyde en personlig kreditor eller et selskab, hvis regnskabsmæssige stilling er således, at krediteringen af en renteindtægt ikke eller kun i begrænset omfang medfører en skattebyrde. Dette illustreres ved forhold 9 i udkastet til anklageskrift vedrørende Glistrup selv: I indkomståret 1971 er der hos Glistrup som kreditor i sådanne klientmellemværende posteret en renteindtægt på ialt 639.263,19 kr. Disse rentebeløb er af klienterne fratrukket i deres selvangivne indtægter for 1971, og er således ikke kommet til beskattning hos klienterne. Da Glistrup for dette indkomstår har selvangivet en negativ indkomst, er disse renteindtægter ej heller kommet til beskattning hos ham. Når Glistrup har kunnet selvangive en negativ indkomst, skyldes det, at han i sin selvangivelse har fratrukket en renteudgift på 2.473.582 kr., der vedrører en posteret gæld til et af Glistrup administreret aktieselskab. For 1971, hvor denne rentepostering indtægtsføres, viser selskabets driftsregnskab alene en skattepligtig indkomst på 407.704 kr., og da dette selskab fremtræder med en aktiekapital på 8,1 mill. kr. bliver denne indkomst kun beskattet med 18 pct., eller 73.386 kr.

Ved anvendelsen af sådanne fremgangsmåder reduceres, elimineres eller udskydes beskattningen af en større eller mindre del af ikke blot klientens indkomst, men også af indkomsten for modtageren af de poste-

rede renter. De enkelte transaktioner er alene udført ved journalposter i advokatvirksomhedens bogholderi. Poster i forbindelse med disse transaktioner beskriver ofte cirkler i bogholderiet, således at en låntager i realiteten låner pengene af sig selv. Sådanne posteringsformer forekommer også i forbindelse med aktiehandler, kapitaludvidelser etc.

Som nævnt er dette en fremstilling af de systemer, der typisk anvendes. Der forekommer variationer fra dette mønster, og afvigelser forekommer i væsentlig udstrækning i den fremgangsmåde, som er anvendt med hensyn til oplysningerne om Glistrups egne indkomst- og formueforhold, men det grundlæggende princip er det samme: Poster, der alene har en bogholderimæssig funktion indenfor en snæver kreds af deltagere i skattearrangementerne foregives overfor ligningsmyndighederne som reelle, retligt forpligtende og økonomisk virksomme bevægelser.

5. Transaktioner, der kun har en sådan bogholderimæssig eksistens, og som ikke modsvares af nogen forretningsmæssig eller økonomisk virkelighed, og hvis eneste formål er at justere klienters skattepligtige indkomst, kan ikke medføre indkomstradrag der er lovlige i skattemæssig henseende og kan heller ikke antages at medføre civile retlige forpligtelser, som kan gennemføres ved søgsmål, der bygger på de aftaler, der angives at ligge til grund for posterne. Når disse transaktioner ikke desto mindre i vidt omfang er lagt til grund af ligningsmyndighederne ved beregningen af den skattepligtige indkomst, beror det på, at ligningsmyndighederne har befundet sig i den vildfarelse, at der svarede retligt forbindelse dispositioner og forretningsmæssige realiteter til de transaktioner, som fremgik af posterne. Man er således gået

ud fra, at fradragene repræsenterede virkelige udgifter og tab, og ikke blot var bogholderiposter, foretaget alene med det formål at justere klientens skattepligtige indkomst.

Ved i sine selvangivelser at give oplysninger om rentebetaling, låneoptagelser, afdrag, aktiekøb og aktiesalg af denne beskaffenhed antages Glistrup at have meddelt urigtige og vildledende oplysninger, hvorved han fremkaldte den vildfarelse hos ligningsmyndighederne, at grundlaget for posterne var dispositioner, der var retligt bindende udtryk for forretningsmæssige eller økonomiske realiteter.

Ved at have truffet tilsvarende arrangementer for sine klienter og udført den hertil svarende bogføring og meddelt klienterne de modsvarende bogholderimæssige oplysninger med det formål, at de skulle videregives til ligningsmyndighederne og lægges til grund ved skatteberegningen, antages Glistrup at have gjort sig skyldig i skatte-svig for klienternes vedkommene.

Det er Glistrups standpunkt, at fradragene er skattemæssigt berettigede, idet de aftaler, som disse poster afspejler, er retligt forpligtende. Som følge heraf er oplysningerne ikke urigtige eller vildledende; de burde være lagt til grund af skattevæsenet.

Dette standpunkt er efter anklagemyndighedens opfattelse uholdbart og i strid med, hvad der er fastslået i skatteretlig praksis, og dette antages at være Glistrup bekendt. Både Statens Ligningsdirektorat og Skattedepartementet har til brug for sagen udtalt sig i overensstemmelse hermed, og i mange tilfælde er disse fradrag og de andre dermed forbundne poster i selvangivelserne blevet tilsidesat af ligningsmyndighederne. Landsskatteretten har endnu ikke taget stilling til spørgsmålet.

København, den 17. maj 1974.

Per Lindegaard.

Bilag 5 a.

Udkast.

Mogens Glistrup,
f. d. 28.5.1926, personnr. 280526-1873,
sættes herved under tiltale ved Københavns
Byret til straf

I.
for overtrædelse af lov nr. 392 af 12. juli
1946 § 13, stk. 1, med senere ændringer, jfr.
nu straffelovens § 289, jfr. skattekontrol-
lovens § 13, stk. 1,

1.
ved forsætligt at have medvirket til, at X
i sin selvangivelse for 1963 afgivet den 13.
februar 1964 til Københavns kommunes
skattevæsen i svigagtig hensigt urigtigt an-
førte, at han ved salg af aktier i A/S af
16.6.1963 havde lidt et kurstab på 172.294,00
kr., som han fratrak ved opgørelsen af sin
skattepligtige indtægt, der herved reduce-
redes til 42.005,00 kr., uagtet forholdet som
nærmere nedenfor anført var det, at aktierne
og de foregivne dispositioner over dem alene
bestod i nogle reelt indholdsløse posterings-
er i tiltaltes og X fælles bogholderi:

A/S af 16.6.1963 blev stiftet den anførte
dato med en aktiekapital på 98.000 kr., der
i september 1963 udvidedes med 132.000 kr.
Disse beløb posteredes i bogholderiet ind-
betalt senest den 4. oktober 1963 af X, den-
nes hustru XY og tiltalte, uagtet der ikke
af de pågældende foretoges indbetalinger
af penge eller pengerepræsentativer eller blev
indskudt værdier svarende til posteringerne.
På tilsvarende måde posteredes den 8. okto-
ber 1963, efter at det den 24. september 1963
var bogført, at tiltalte havde afhændet sin
aktiepost, nominelt 500 kr., et udlån fra
selskabet til tiltalte på 220.000 kr., nominelt
200.000 kr., uden at der skete nogen udbe-
taling af lånet i penge eller på anden måde,
og uden at lånet iøvrigt havde nogen form
for normal, forretningsmæssig realitet.

Den 10. december 1963 bogførtes X aktier
i selskabet, nominelt ialt 229.000 kr., og XY
aktie, nominelt 500 kr. solgt til L & E til
kurs henholdsvis 25 og 20, hvorved det an-
givne kurstab på 172.294,00 kr. fremkom.
Heller ikke i forbindelse med aktiesalget
skete der betalinger i penge eller på anden
måde svarende til det i bogholderiet anførte.

Under et møde i Københavns skattevæsen
den 6. oktober 1965, hvor skattevæsenet
ønskede nærmere oplysninger om de nævnte
transaktioner, forklarede tiltalte urigtigt, at
selskabet rådede over midler til normale
udlån, og at det havde lånt ham alle selska-
bets midler for en periode af 40 år i forbin-
delse med hans erhvervelse af en fast ejen-
dom i Lyngby, der krævede en udbetaling
på 200.000-250.000 kr.

Såfremt selvangivelsen var blevet taget
til følge, ville det offentlige ved de urigtige
oplysninger om kurstabet være blevet und-
draget 181.842,20 kr. i skat.

2.
ved i sin selvangivelse for indkomståret
1964 afgivet den 6. februar 1965 til Lyngby-
Tårnbæk kommunes skattevæsen i svigagtig
hensigt at have afgivet urigtige og vildle-
dende oplysninger, idet han i selvangivelsen,
som skattevæsenet lagde til grund, optog
det i forhold I, 1, nævnte lån hos A/S af
16.6.1963, som foregaves at være nedbragt
ved betaling af afdrag, og anførte en rente-
udgift af det på 22.000 kr., som han fratrak
ved opgørelsen af sin skattepligtige indtægt,
der herved reduceredes til 37.085 kr., uagtet
forholdet var det, at der hverken var betalt
renter eller afdrag, og at han heller ikke var
forpligtet hertil, da lånet var fiktivt.

Ved de nævnte urigtige oplysninger und-
drog tiltalte det offentlige ialt 18.845 kr. i
skat.

3.

ved i sin selvangivelse for indkomståret 1965 afgivet den 22. januar 1966 til Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen på tilsvarende måde i svigagtig hensigt at have anført, at det nævnte fiktive lån var nedbragt ved betaling af afdrag, og at han havde betalt renter af det med 21.450 kr., som han fratrak ved opgørelsen af sin skattepligtige indtægt, der herved reduceredes til 51.139 kr., uagtet han ikke havde betalt og ikke var forpligtet til at betale de anførte renter eller afdrag.

Ved de nævnte urigtige oplysninger unddrog tiltalte det offentlige ialt 22.633,00 kr. i skat.

4.

ved i sin selvangivelse for indkomståret 1966 afgivet den 4. februar 1967 til Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen som nærmere nedenfor anført i svigagtig hensigt at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger om renteudgifter og tab ved aktiesalg med det formål gennem de uberettigede fradrag i den skattepligtige indkomst at unddrage det offentlige et betydeligt beløb i skat:

Under selvangivelsens pkt. 22 anførte tiltalte det foran nævnte lån hos A/S af 16.6.1963 med en restgæld på 185.000 kr. og en renteudgift på 21.400 kr. samt lån hos A/S af 1.4.1941 på ialt 335.000 kr. og en renteudgift heraf på 22.865,93 kr., uagtet lånene ikke var retligt forbindende for tiltalte, og uagtet der hverken i henseende til udbetaling af lånene, råden over provenuerne eller afdrags- og rentebetaling var tale om normale, forretningsmæssige realiteter, men alene om nogle reelt indholdsløse posteringer i tiltaltes bogholderi.

Under selvangivelsens pkt. 26 anførte tiltalte et tab på ialt 249.134,64 kr. ved salg af aktier ejet under 2 år, herunder urigtigt et tab på ialt 248.072,86 kr., idet der hverken ved erhvervelsen eller ved afhændelsen af disse aktier, hvis hovedposter var 150.000 kr. aktier i Ejendomsaktieselskabet af 1.4.41 og 450.000 kr. aktier i A/S Klampenborg Væddeløbsbane i likvidation, var tale om normale, forretningsmæssige dispositioner, men alene om nogle reelt indholdsløse posteringer i tiltaltes bogholderi.

Gennem de nævnte urigtige og vildledende oplysninger søgte tiltalte at unddrage det

offentlige ialt 261.891,00 kr. i skat. Skattevæsenet nægtede imidlertid at godkende tabet på 248.072 kr. ved de anførte aktiehandler, hvilket medførte, at skatteunddragelsen, idet skattevæsenet iøvrigt lagde selvangivelsen til grund, kun kom til at andrage 35.899,00 kr., hvorved det må tages i betragtning, at tiltalte har betalt 4.050 kr. i særlig indkomstskat af en i selvangivelsen anført fiktiv indkomst på 14.534,43 kr.

5.

ved i sin selvangivelse for indkomståret 1967, dateret den 9. februar 1968 og indgivet til Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen, som nærmere nedenfor anført i svigagtig hensigt at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger om låneforhold, der angaves at have medført renteudgifter på ialt 181.707,40 kr., som han fratrak ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst:

I selvangivelsens pkt. 23 anførte tiltalte dels det foran nævnte lån hos A/S af 16.6.63 med restgæld 180.000 kr. og en renteudgift på 20.350 kr. dels under betegnelsen „Andre“ (kreditorer) følgende:

lån i A/S Centrumgården på ialt 1.100.000 kr. og renteudgift heraf 129.062,67 kr.

lån hos J's dødsbo med renteudgift 12.075,56 kr. og

lån i A/S af 1.4.41 med en renteudgift på 20.219,17 kr., alt uagtet ingen af lånene var retligt forbindende for tiltalte, og uagtet der hverken i henseende til udbetaling af lånene eller rente- og afdragsbetalinger var tale om normale, forretningsmæssige realiteter, men alene om nogle reelt indholdsløse posteringer i tiltaltes bogholderi.

Gennem de nævnte fradrag reducerede han den skattepligtige indkomst fra ÷26.331,72 kr. til ÷ 210.039,12 kr., hvorved det muliggjordes ved fremføring af dette beløb til næste indkomstår uberettiget at reducere dette års indkomst med 184.107,40 kr.

6.

ved i sin selvangivelse for indkomståret 1968, dateret den 15. februar 1969 og indgivet til Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen, som nærmere nedenfor anført i svigagtig hensigt at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger om lånemellemværender, der medførte en renteudgift på ialt 137.254,08 kr., som han — tilligemed det

overførte underskud fra 1967 — fratrak sin skattepligtige indtægt, der herved uberettiget reduceredes til 80.025,88 kr.:

Under selvangivelsens pkt. 23 anførte tiltalte dels det foran nævnte lån hos A/S af 16.6.63 med en gæld på 175.000 kr. og en renteutgift på 19.800 kr., dels under betegnelsen „Andre kreditorer“ lånemellemværender med A/S Centrumgården og Ejendomsaktieselskabet af 1.4.41 med renteutgifter på ialt 117.454,08 kr., alt uagtet intet af lånene var retligt forbindende for tiltalte og uagtet der hverken i henseende til udbetaling af lånene eller rente- og afdragsbetaling var tale om normale, forretningsmæssige realiteter, men alene om nogle reelt indholdsløse posteringer i tiltaltes bogholderi.

Under selvangivelsens pkt. 29 fratrak han det fra 1967 overførte underskud, herunder uberettiget 184.107,40 kr., jfr. forhold 5.

Ved de anførte urigtige og vildledende oplysninger unddrog tiltalte det offentlige skatter til et beløb af ialt 96.982,00 kr.

Det forannævnte betydelige, konstruerede fradrag muliggjorde, at tiltalte uden skattemæssige konsekvenser for sig selv kunne indtægtsføre et salg af en skibsanpart for 308.662,36 kr., der indebar en tilbageførsel af tidligere forskudsmæssige afskrivninger, jfr. selvangivelsens pkt. 14. Salget, der ifølge bogholderiet svar sket til et af tiltalte ejet selskab, A/S af 16.6.63, indebar ikke umiddelbart nogen normal, forretningsmæssig indtægt, men skulle tjene til — gennem nye forskudsmæssige afskrivninger — at kunne nedbringe eller eliminere skattepligtige indtægter.

7.

ved i sin selvangivelse for indkomståret 1969, dateret den 12. februar 1970 og indgivet til Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen, som nærmere nedenfor anført i svigagtig hensigt at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger om sine indkomstforhold, idet han i overensstemmelse med en række af ham iværksatte bogholderimæssige manipulationer oppustede den selvangivne indkomst til ialt 676.240,05 kr., hvilket forventedes ikke at medføre skatteforhold for ham personlig som følge af, at 1969 var det såkaldt skattefri år, og modsvarende oppustede udgifterne hos en række

klienter, herunder selskaber, hvorved han tilstræbte at tilvejebringe regnskabsmæssige underskud eller afskrivningsgrundlag, der kunne udnyttes i forbindelse med en systematisk skatteunddragelse for en klientkreds:

I selvangivelsens pkt. 3 medtog han som lønindtægt for L 110.286,40 kr., hvoraf 99.000 kr., der ifølge bogholderiet udgjorde honorarer m.v. fra nedennævnte 5 af tiltalte beherskede selskaber, var fiktive:

Ejendomsaktieselskabet

af 1.4.41.....	1.500,00 kr.
A/S af 5.10.1967.....	45.000,00 kr.
A/S af 23.10.1967.....	40.000,00 kr.
A/S Klampenborg Væddeløbsbane i likvidation.....	12.000,00 kr.
og A/S af 5.4.1969.....	500,00 kr.

I selvangivelsens pkt. 14 med tilhørende specifikation anførte tiltalte som fortjeneste ved salg af aktier ejet under 2 år ialt 206.255,25 kr., hvoraf 204.205,75 kr., der ifølge bogholderiet hidrørte fra salg til klienter, var fiktive. De fiktive hovedposter var følgende:

Solgt aktiepost:	Fortjeneste:
75.000 kr. aktier i A/S af	
27.7.1964.....	11.034,00 kr.
14.500 kr. aktier i A/S af	
30.6.1968.....	12.946,00 kr.
110.000 kr. aktier i A/S af	
24.6.1969.....	140.952,00 kr.

Herudover medtog han under pkt. 13 i selvangivelsen som indtægt fra advokatvirksomheden en del posterede salærer fra klientselskaber, således fra A/S Hvidegaard 24.000 kr. og fra A/S Centrumgården 40.000 kr., uagtet den bogførte betaling af salærerne, som iøvrigt angik også andre regnskabsår, var fiktiv.

Den selvangivne indtægt for 1969, hvori tiltalte fratrak renter af de foran i forhold 6 nævnte fiktive lån med 39.788,75 kr., var således efter det anførte opgivet med 367.205,75 kr. for meget.

Gennem de anførte urigtige og vildledende oplysninger, der indgik i systematiske skatteundragelser for en klientkreds, søgte tiltalte, jfr. forhold 8, at unddrage det offentlige et betydeligt beløb i skat.

8.

ved i sin selvangivelse for indkomståret 1970, dateret 20. marts 1971 og indgivet til

Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen, som nærmere nedenfor anført i svigagtig hensigt at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger om sine indkomstforhold med det formål at kunne opføre en skattepligtig indtægt, der i kraft af, at størrelsen af den skattepligtige indtægt i 1970 var afgørende for omfanget af skattefriheden af den selvangivne indtægt i 1969, var egnet til at udløse den gunstigst mulige skatteberegning for de to år, idet han i den hensigt i selvangivelsen for 1970 som indtægt medtog betydelige beløb hidrørende fra provenu af fiktive aktiesalg, der iøvrigt ifølge posteringerne var sket til kurser, som tillod køberen nårsomhelst at udløse tab til udligning af skattepligtige indtægter, ligesom tiltalte gennem bogføring af fiktive låneoptagelser, hvoraf han undlod at postere renteudgifter i 1970, forberedte betydelige skatteunddragelser i de følgende år, hvorved der kunne frigøres midler bl.a. til betaling af det skattetilsvare for ham personligt, som selvangivelserne for 1969 og 1970 måtte forventes at udløse:

Under pkt. 14 i selvangivelsen med tilhørende specifikation medtog tiltalte under indkomst ved salg af aktier ejet under 2 år et beløb på ialt netto 561.573,58 kr. hidrørende fra bogførte salg til klienter, herunder salg af nominelt 5.500 kr. aktier i A/S af 22.6.1969 til A/S QF til kurs 9.600 eller ialt 526.680 kr. med en indvunden fortjeneste på 521.180 kr. samt salg af nominelt 29.000 kr. aktier i A/S af 25.5.1969, nominelt 9.000 kr. aktier i A/S af 10.6.1969 og nominelt 154.500 kr. aktier i A/S af 9.6.1967 til klienterne A/S af 2.2.1970 og VB, ICCO A/S med en fortjeneste på ialt 38.553 kr., uagtet der ikke var tale om normale, forretningsmæssige dispositioner, men alene om nogle reelt indholdsløse posteringer i tiltaltes bogholderi.

Under selvangivelsens pkt. 21 medtog tiltalte følgende lånemellemværender og renteudgifter:

lån hos A/S af 16.6.1963 stort til rest 165.000 kr., renteudgift 18.700 kr.,
lån hos OAC A/S, indfriet, renteudgift 59.993,34 kr.,
lån hos „Andre“ med restgæld ialt 9.460.000 kr. og renteudgift 17.375 kr., der hidrørte fra et indfriet lån hos A/S af 1.4.1941, medens der ikke var posteret betalt rente

af lån i Centrumgården på ialt de anførte 9.460.000 kr., alt uagtet der hverken i henseende til udbetaling af afdrag på eller indfrielse af lånene eller med hensyn til rentebetalinger var tale om normale, forretningsmæssige dispositioner, men alene om nogle reelt indholdsløse posteringer i tiltaltes bogholderi.

Ved de nævnte urigtige og vildledende oplysninger, der indgik i de langsigtede samlede skatteunddragelser for tiltalte selv og en klientkreds, nåede tiltalte til for 1970 at selvangive en skattepligtig indkomst på 510.133,16 kr., medens indkomsten, når der bortses fra de nævnte fiktive poster, androg 44.627,92 kr.

9.

ved i sin selvangivelse for indkomståret 1971, dateret den 20. marts 1972 og indgivet til Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen, som nærmere nedenfor anført i svigagtig hensigt at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger om lån og rentebetalinger med det formål gennem uberettigede fradrag at unddrage det offentlige et betydeligt beløb i skat:

I selvangivelsens pkt. 8 anførte tiltalte i overensstemmelse med et vedlagt regnskab for advokatvirksomheden, at han af denne havde haft en indtægt på 1.560.561,65 kr., hvori var indbefattet et beløb på 639.263,19 kr., der hidrørte fra posterede rentebetalinger af fiktive lån til klienter, som havde truffet aftale om skattearrangementer med tiltalte, og som havde fratrukket rentebetalinger ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomster i 1971.

I selvangivelsens pkt. 11 medtog tiltalte på tilsvarende måde under „Andet“ en renteindtægt på 33.541,67 kr., der hidrørte fra posterede renter af et fiktivt lån til K.

I selvangivelsens pkt. 21 anførte tiltalte følgende lånemellemværender og renteudgifter:

lån hos A/S af 16.6.1963, stort til rest 160.000 kr., renteudgift 18.150 kr.,
lån hos A/S Centrumgården, stort til rest 20.369.000 kr., renteudgift 2.473.582,10 kr., uagtet intet af lånene var retligt forbindende for tiltalte, og uagtet der hverken i henseende til udbetaling af lånene eller rente- og afdragsbetalinger var tale om normale forretningsmæssige dispositioner,

men alene om nogle reelt indholdsløse posterings i tiltaltes bogholderi. Fradraget af de nævnte renteudgifter på ialt 2.491.732,10 kr. medførte, at tiltalte i selvangivelsen kunne opgøre sin skattepligtige indtægt til ÷130.793,04 kr.

Ved de nævnte urigtige og vildledende oplysninger, der var led i en samlet skatteunddragelse for tiltalte selv og en klientkreds, opnåede tiltalte dels at en række klienter, for hvem der var posteret lån med tiltalte som långiver, uberettiget reducerede deres skattepligtige indtægter med renteudgifter på ialt 639.263,19 kr., uden at den posterede renteindtægt af lånene kom til beskatning hos tiltalte, dels at hans personlige skattepligtige indkomst uberettiget blev reduceret fra 1.688.134,20 kr. til ÷130.793,04 kr., hvorved han for sit eget vedkommende unddrog det offentlige skatter til et beløb af ialt 1.089.880,00 kr.

10.

ved i sin udaterede selvangivelse for indkomståret 1972, modtaget i Lyngby-Tårnbæk kommunes skattevæsen den 6. april 1973, som nærmere nedenfor anført i svigagtig hensigt at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger om lån og rentebetalinger med det formål gennem uberettigede fradrag at unddrage det offentlige et betydeligt beløb i skat:

I selvangivelsens pkt. 8 anførte tiltalte i overensstemmelse med et vedlagt regnskab for advokatvirksomheden, at han af denne havde haft en nettoindtægt på 1.046.435,00 kr., uagtet der i virksomhedens bruttoindtægt var indbefattet et beløb på 1.066.313,72 kr., der hidrørte fra posterede rentebetalinger af fiktive lån til klienter, som havde truffet

aftale om skattearrangementer med tiltalte, og som havde fratrukket rentebetalingerne ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomster for 1972.

I selvangivelsens pkt. 25 medtog tiltalte følgende lånemellemværender og renteudgifter:

Lån hos A/S af 16.6.1963, stort til rest 155.000 kr., renteudgift 17.600 kr.,

lån hos Centrumgården A/S, stort til rest 31.510.000,00 kr., renteudgift 7.570.290,00 kr., hvoraf alene 5.383.290,00 kr. var bogført, og

lån hos B, stort til rest 81.000 kr., renteudgift 19.406,00 kr.,

uagtet intet af lånene var retligt forpligtende for tiltalte, og uagtet der hverken i henseende til udbetaling af lånene eller rente- og afdragsbetalinger var tale om normale forretningsmæssige dispositioner, men alene om nogle reelt indholdsløse posterings i tiltaltes bogholderi. Fradraget af de nævnte renteudgifter på ialt 7.607.296,00 kr. medførte, at tiltalte i selvangivelsen kunne opgøre sin skattepligtige indtægt til ÷5.370.858,00 kr.

Ved de nævnte urigtige og vildledende oplysninger, der var led i en samlet skatteunddragelse for tiltalte selv og en klientkreds, opnåede tiltalte dels at en række klienter, for hvem der var posteret lån med tiltalte som långiver, uberettiget reducerede deres skattepligtige indtægter med renteudgifter på ialt 1.066.313,72 kr., uden at den posterede renteindtægt af lånene kom til beskatning hos tiltalte, dels at hans personlige skattepligtige indkomst uberettiget blev reduceret fra 1.170.124,28 kr. til ÷5.370.858,00 kr., hvorved han for sit vedkommende unddrog det offentlige skatter til et beløb af ialt 758.738,00 kr.

Bilag 5 b.

Udkast.

(Z)

1.

for overtrædelse af kildeskattelovens § 75, nr. 2, jfr. § 74, stk. 2, jfr. § 53, stk. 1 og 3, ved den 12. oktober 1971 som advokat for

X

forsætligt og som led i systematiske skatteunddragelser for en klientkreds at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger til Y kommunes skattevæsen til brug for ansættelsen af X's foreløbige skattesvarelse for indtægtsårene 1971 og 1972, idet han som grundlag for sin begæring om en revideret forskudsopgørelse for X i et brev af 12. oktober 1971 til Y kommunes skattevæsen urigtigt oplyste, at X havde optaget et lån på 100.000 kr., hvorpå der i 1971 forfaldt fradragsberettiget rente med 13.533,33 kr. og i 1972 med 16.962,00 kr., og vildledende angav, at X havde placeret låneprovenuet i aktier og obligationer, som i 1972 ville afkaste en indtægt på ialt ca. 4.300 kr., uagtet forholdet var det, at lånet, som tiltalte havde etableret, ikke var retligt forbindende for X og at der hverken i henseende til udbetaling af lånet, rentebetaling eller råden over provenuet var tale om normale, forretningsmæssige dispositioner, men alene om nogle reelt indholdsløse posteringer i tiltaltes bogholderi.

På dette urigtige og vildledende grundlag, der var en forberedelse til skatteunddragelse i forbindelse med senere selvangivelser, opnåede tiltalte, at skattevæsenet for 1971 nedsatte den forskudsregistrerede, skattepligtige indkomst fra 56.600 kr. til 43.000 kr., og den samlede forskudsskat fra 25.568 kr. til 17.525 kr. og for 1972 nedsatte den forskudsregistrerede skalaindkomst fra 40.400 kr. til 27.700 kr. og den samlede forskudsskat fra 18.445 kr. til 9.861 kr.

2.

for overtrædelse af straffelovens § 289, jfr. skattekontrollovens § 13, stk. 1,

a.

ved i januar 1972 som advokat for X forsætligt og som led i systematiske skatteunddragelser for en klientkreds, som nærmere nedenfor anført at have givet urigtige og vildledende oplysninger i X's selvangivelse for indtægtsåret 1971 og foranlediget, at selvangivelsen blev afgivet til skattemyndighederne, hvorved det offentlige blev unddraget et betydeligt beløb i skat:

Ved skrivelse af 28. januar 1972 underskrevet for tiltalte af J.L. fremsendte tiltalte til X dennes selvangivelse for 1971, som tiltalte havde udfyldt, og hvori han i ejendomsskemaet punkt 9 havde medtaget det i forhold 1 nævnte lån på 100.000 kr. og en renteudgift heraf på 13.533 kr., og i selvangivelsens punkt 16 oplyste, at X havde erhvervet 80.000 kr. aktier for 84.239 kr., uagtet forholdet var det, at lånet, rentebetalingen og dispositionerne over låneprovenuet var fiktive. X afgav den 30. januar 1972 selvangivelsen til Y kommunes skattevæsen, som lagde de nævnte urigtige og vildledende oplysninger til grund, hvorved det offentlige blev unddraget ialt 7.851,80 kr. i skat.

b.

ved i marts 1973 som advokat for X på tilsvarende måde forsætligt at have foranlediget dennes selvangivelse for 1972 udfyldt med urigtige og vildledende oplysninger, idet tiltalte i selvangivelsens ejendomsskema pkt. 9 opførte det i forhold 1 nævnte lån nu med en hovedstol på 175.000 kr. og fradrog renteudgifter heraf med 27.367 kr., ligesom han i selvangivelsens pkt. 25 opførte lån og fradrog renter med henholdsvis 27.000 kr. og 1.143 kr., samt i pkt. 11 an-

førte udlån med 37.000 kr., og i pkt. 12 renteindtægter med 1.216 kr. og i selvangivelsens bilag S 10 A pkt. 10 medtog en beholdning på nominelt 122.000 kr. aktier, alt uagtet forholdet var det, at lånene, rentebetalingerne og aktieerhvervelsen var fiktive.

X afgav den 1. april 1973 selvangivelsen med de nævnte urigtige og vildledende oplysninger til Y kommunes skattevæsen, hvorved det offentlige søgtes unddraget ialt ca. 16.000 kr. i skat.

3.

for bedrageri efter straffelovens § 279 ved i tiden fra august til oktober 1973 under forhandling med X om afviklingen af dennes mellemværende med tiltalte ved urigtigt foregivende af, at de i forhold 2 nævnte lån på 175.000 kr. og 27.000 kr. var retligt forbindende for X, og at der for låneprovenuerne var erhvervet aktier og foretaget udlån, som tiltalte påtog sig henholdsvis at afhænde og indkassere, og ved derefter som nærmere nedenfor anført at have udarbejdet en urigtig og vildledende opgørelse af mellemværendets afvikling at have formået X til — udover en allerede foretagen indbetaling

på 5.000 kr. — yderligere at indbetale 18.173 kr. kontant til tiltalte, hvorved han påførte X et formuetab på ialt 23.173 kr.

I sin opgørelse af 17. oktober 1973 foregav tiltalte overfor X, at han havde indkasseret de fiktive udlån og renter heraf med ialt 40.680 kr., og at han havde solgt de fiktive aktieposter for ialt 142.665,50 kr., således at der, da der ved indfrielsen af lånet på 175.000 kr. blev godskrevet en rentedekort med 3.291,95 kr., ialt var krediteret X's konto 186.637,45 kr. Herfra gik renteudgifter vedrørende lånet på 27.000 kr. med 2.285,33 kr. og salær til tiltalte med 450 kr., hvorefter restbeløber 183.902,12 kr. foregaves at være anvendt til nedbringelse af lånene. Da saldoen på X's konto i forvejen — efter at indbetalingen på de 5.000 kr. var udlignet ved fiktive dispositioner — udviste 75,12 kr. i tiltaltes favør, skulle X herefter have et tilsvarende på 18.173 kr. Under foregivende af, at X havde en normal gældsforpligtelse af denne størrelse og under fortielse af, at indbetalingen på 5.000 kr. var modregnet i fiktive posteringer, formåede tiltalte X til den 9. november 1973 at betale de 18.173 kr. kontant til tiltalte.

Bilag 5 c.**Udkast.****(IV)**

for overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, nr. 2,

a. (SE)

ved i tiden fra den 4. august 1964 til den 27. december 1972 i anmeldelser til aktieselskabsregistret om registrering af nedennævnte 2706 aktieselskaber hver med en aktiekapital på 10.000 kr. eller tilsammen 27.060.000 kr. urigtigt at have angivet, at selskabernes aktiekapital var fuldt og kontant indbetalt, uagtet forholdet var det, at der hverken var sket indbetalinger på aktiekapitalen i form af penge, andre betalingsmidler eller andre værdier:

anmeldelsens dato

aktieselskabets navn

.....

b. (SE)

ved i tiden fra den 26. juni 1963 til den 8. juni 1970 på tilsvarende måde i anmeldelser til aktieselskabsregistret om registrering af nedennævnte 10 aktieselskaber med en aktiekapital på ialt 288.000 kr. urigtigt

at have angivet, at selskabernes aktiekapital var fuldt og kontant indbetalt, uagtet forholdet var det, at der ikke var sket indbetalinger på aktiekapitalen:

anmeldelsens dato

aktieselskabets navn

anmeldt aktiekapital

.....

c. (SEb)

ved i tiden fra den 16. marts 1970 til den 1. november 1973 på tilsvarende måde i anmeldelser til aktieselskabsregistret om registrering af kapitaludvidelser med ialt 44.803.000 kr. i nedennævnte 209 aktieselskaber urigtigt at have angivet, at de nytegnede aktiekapitaler var fuldt og kontant indbetalt, uagtet forholdet var det, at der ikke var sket indbetalinger på aktiekapitalerne:

anmeldelsens dato

aktieselskabets navn

anmeldt kapitaludvidelse

.....

Bilag 6.

MOGENS GLISTRUP

Den 28. maj 1974.

Det fra Anklagemyndigheden fremsendte 37 siders materiale (udvalgets bilag 29) udgør ikke forsvarligt grundlag for afgivelse af folketingsamtykke i henhold til grundlovens § 57, der fastslår, at et folketingsmedlem ikke kan tiltales, medmindre folketinget giver sit samtykke hertil.

1.

Folketingets § 57-afgørelse burde også i denne sag træffes på grundlag af et fuldstændigt materiale og et fuldstændigt udkast til anklageskrift, således som § 57-afgørelser ellers altid bliver truffet, når det er andre, det drejer sig om.

Imidlertid indrømmer anklagemyndigheden selv, at den endnu på langt nær er kommet igennem alle sagens papirer. Andet reelt indhold kan ikke udledes af udtalelserne side 5, næstsidste stk. og side 8, første afsnit, hvor det hedder:

„Herefter begyndte politiet med bistand af personale fra revisionsfirmaet E. Lundgaard Andersen en undersøgelse, der fortsat står på.“

„Efterforskningen har som nævnt været koncentreret om Glistrup selv og et repræsentativt udsnit af hans klienter. De herved fremkomne oplysninger findes at gøre det påkrævet i et vist omfang at inddrage yderligere et antal personer og selskaber i en fortsat undersøgelse. Denne undersøgelse kan føre til beslutning om tiltalerejsning i flere forhold.“

Det henstår som uklart, hvorvidt anklagemyndigheden herefter ad flere gange fremover vil søge nye tilladelser efter grundlovens § 57, eller om den vil bruge en engang opnået § 57-tilladelse som en blancocheck til at

udvide tiltalen, som man nu finder det for godt.

Begge fremgangsmåder er utilstedelige, hvis folketingets virke efter grundlovens § 57 skal tages seriøst.

Løvrigt er der en stærk indre sammenhæng mellem de forhold, som anklagemyndigheden har nået at behandle, og de, som man endnu ikke er kommet frem til (antagelig langt de fleste). Læsningen af de sidste vil meget vel kunne ændre anklagemyndighedens vurdering af det allerede bearbejdede materiale, hvis man ønsker at anlægge en uhildet objektiv vurdering. Sandheden er nemlig i alle tilfælde den, at jeg ikke i et eneste af de af anklagemyndigheden behandlede tilfælde forsætligt eller uagtsomt har meddelt nogen- somhelst — skattevæsen, Aktieselskabs-Register eller private — en eneste vildledende eller urigtig oplysning. Denne sandhed vil forhåbentlig gå op for anklagemyndigheden, når den engang er nået frem dertil, at den har fået bearbejdet hele sagen og derfor har mulighed for at se sammenhængen i alle dens forhold. Forud herfor kan det ikke være rimeligt eller juridisk korrekt af folketinget at behandle sagen.

2.

I strid med sædvanlig praksis og elementære, selvfølgelige retsgrundsætninger er side 17-30 i udkastet til anklageskrift udfærdiget, uden at politi eller anklagemyndighed har gjort sig den ulejlighed overhovedet at give mig adgang til at udtale mig om spørgsmålene. Det samme gælder stort set også om resten af anklageskriftudkastet (side 31-37).

Udover at anklagemyndigheden herved

direkte har svigtet løfter, den har givet mig, findes der næppe i dansk praksis — eller i noget civiliseret retssamfunds kriminalproces iøvrigt — noget fortilfælde for, at man skrider til en drastisk tiltalebeslutning, uden at sigtede forud har haft mulighed for at udtale sig om så vidtstrakte dele af anklagestoffet.

Det er aldeles utilbørligt at køre et uforberedt materiale igennem som en første-gangsbehandling direkte for folketinget og senere for den dømmende ret. Det vil indebære rigt spillerum for fejltagelser og tilfældigheder, som næppe nogen anklage-myndighed i en regulær sag ville forestille sig at belaste tiltalte med.

3.

Side 31-35 rummer et fragmentarisk opbygget paradigme til et anklageskrift. Skulle folketinget give samtykke i henhold til grundlovens § 57 på dette grundlag, vil det bagefter være forbundet med den højeste grad af usikkerhed at få fastlagt, om det endelige anklageskrifts udformning ligger inden for eller uden for samtykkets område. Af fremstillingen side 8-16 kan blot ses, at anklage-myndigheden ønsker i et meget betydeligt antal tilfælde at benytte anklageskriftsmodellens side 31-35 til at danne grundlag for senere udformede anklagepunkter — en fremgangsmåde, som åbenbart vil være i strid med grundlovens § 57, hvis denne regel — der jo senest er gentaget ved grundlovene af 1915 og 1953 — skal være andet end en pynteting, som man kan skilte med i politisk rolige tider, men som ikke spiller den mindste reelle rolle, når der — som her — opstår de konflikter, som § 57 skulle sikre mod: Folketingsmedlemmernes ret til uden at udsætte sig for kriminalsager uforfærdet at udtale deres virkelige mening om det herskende system — dets embedsmænd og dets styrende politikere.

4.

Side 36 og 37 i anklageskriftet er berøvet konkrete data i en sådan grad, at det undrager sig reel vurdering fra folketingets side, bortset fra at jeg ganske kan afvise, at der kan fremskaffes kød og blod at sætte på dette skelet. Umiddelbart ser det ud, som om anklage-myndigheden vil fornægte eksistensen af ca. 8 pct. af de i Danmark i mange

forskellige brancher virkende aktieselskaber (!)

5.

Hvert og ét af anklagepunkterne hviler på den teori, at dispositioner, som jeg har været med til at træffe, skulle være „fiktive“, „reelt indholdsløse“ eller hvilket synonym, anklage-myndigheden nu anvender.

Jeg ved, at disse udtalelser i alle tilfælde er rene skrivebordsfantasier fra statsadvokat Hververt Grells side.

Havde sagen i hele sin behandling ikke været gennemsyret af, at der er tale om en politisk forfølgelse, er det oplagt, at en sådan hypotese aldrig var blevet taget op af anklage-myndigheden. Der foreligger i hundredevis af dokumenter, der viser, at der er tale om reelle, retligt bindende aftaler med fuld økonomisk virkning efter deres indhold. Tinglyste pantebreve, obligationer, skøder, aktier osv., osv. Overensstemmende med de tusindvis af trufne aftaler er der sket bogføring og givet oplysninger til skattevæsen, Aktieselskabs-Register og andre offentlige myndigheder. Dette er gennem årene respekteret hos myndigheder og hos private som de virkelige dispositioner, der vitterligt er tale om. At der skulle være noget fiktivt, endsige strafbart, deri er først noget, man finder på at sige, efter at jeg med en vis fremgang er begyndt mit udadvendte politiske virke mod statsmagtens i akcellererende tempo fremfusende grådighed og uforstand.

Teorien indebærer, at myndighederne nu må til at benægte vitterlige fakta i de tusindvis af tilfælde, hvor de såkaldt fiktive dispositioner har ført til pengebetalinger, erhvervsvirksomheders oprettelse og drift, indkøb eller salg på Børsen af obligationer og aktier og et væld af andre særdeles håndgribelige dispositioner, som indgår i ét hele med det, som myndighederne nu vil have andre til at tro blot er noget fiktivt. Ja, det går endda så vidt, at når jeg har været med til at låne folk penge til at købe fast ejendom for, må myndighederne ikke blot benægte, at debitorerne skylder pengene (lånene er jo fiktive), men myndighederne må også erklære, at de faste ejendomme er fiktive og føre disse ud af formueselvangelserne. Som sagfører er jeg af tavshedspligt bundet til ikke at anføre konkrete data, men ejeren af ejendommene matr. nr. 36 e og 36 am af

Veddinge by, Fårevejle sogn — ejendomme, der er flere hundrede tusinde kroner værd — har givet mig tilladelse til her at oplyse, at disse faste ejendomme hører til blandt det, der rammes af myndighedernes fiktionsteori. Dette turde være en af de mange håndfastheder, der viser, hvilket virkelighedsfjernt nonsens den grundlæggende konstruktion bag anklageskriftet fører ud i.

6.

Et typisk eksempel på fiktionsteorien udgør det 11 pct.-lån på 200.000 kr., som jeg optog den 8. oktober 1963, og som muligjorde mit køb af det hus, jeg siden har boet i.

Fra og med oktober 1964 har jeg overensstemmende med 1963-aftalen betalt årlige afdrag på 5.000 kr. og 11 pct. p. a. i rente af den til enhver tid værende restgæld. De pågældende rentebeløb har jeg naturligvis fradraget ved mine selvangivelser (ligesom kreditor har indtægtsført dem og er blevet beskattet deraf).

Ved modtagelsen af anklageskriftudkastet for en uges tid siden erfarer jeg for første gang, at disse fradrag anses for strafbare handlinger — se side 19-29 — „da lånet var fiktivt“.

Når jeg erklærer, at jeg skylder disse penge, så skylder jeg pengene. Det er simpelthen alfa og omega i hele kontraktsretten, at den, som erklærer at have en gældsforpligtelse, også har en juridisk bindende pligt. Hverken statsadvokat Hervert Grell, nogen af hans folk eller andre har nogen sinde før så meget som antydnet overfor mig, at det ikke skulle gælde i dette tilfælde.

Når en tiltale udformes på så løst og let grundlag, kan det ikke med rimelighed forventes, at folketinget uden videre prisgiver et af sine medlemmer til den personødelæggelse, som er en nærliggende risiko ved en opslidende retssag, uanset hvad så end dennes endelige udfald måtte blive.

7.

Ingen anklagemyndighed ville selvsagt normalt skride til tiltalerejsning ud fra fiktionsteorien uden på sædvanlig vis at have afhørt deltagerne i de pågældende dispositioner.

Som omtalt foran under punkt 2 har anklagemyndigheden ikke interesseret sig særligt for, hvad jeg kunne oplyse til forstyr-

relse af myndighedernes cirkler. I 1972-73 har politiet gjort sporadiske forsøg på at afhøre enkelte af medkontrahenterne.

Adskillige af disse har umiddelbart efter afhøringerne underrettet mig om, at de havde følt sig særdeles ubehageligt behandlede af politiets forsøg på at få dem til at gå ind på fiktionsteorien, men at de havde fastholdt, hvad sandt er — og hvad hele det skriftlige materiale i sagen da også viser — nemlig at der er tale om fuldt bindende aftaler.

Hvis der havde foreligget nogetsomhelst fingeret, ville der jo nok også være udskrevet reverserklæringer eller andre underhåndsaftaler om, at de indgåede dispositioner ikke skulle gælde i alle deres ord og punkter. Da der er tale om fuldt retligt bindende aftaler, foreligger reverserklæringer imidlertid ikke i ét eneste tilfælde (jeg er formentlig den eneste danske advokat, der altid har vægret mig ved at have med reverserklæringer at gøre, fordi jeg altid har efterlevet den grundsætning, at hvad der er aftalt, det er aftalt og skal være fuldt bindende — også når det skyldes meningsløse lovbestemmelser, som for eksempel at et aktieselskab skal have mindst tre aktionærer).

8.

De retsforhold, som på statsadvokat Hervert Grells foranledning skulle stemples som fiktive, er i vidt omfang retsforhold, som var påtænkt at skulle have meget lang løbetid. I begyndelsen af denne løbetid ville virkningen blive, at de pågældende i nogen grad ville blive skattebegünstiget, navnlig med differencen mellem personlig skat og aktieselskabsskat, således som det altid har været god latin i juridiske lærebøger at påpege, at en af fordelene ved at drive virksomhed i aktieselskabsform er, at man opnår midlertidige likviditetslettelser. At gøre denne banalitet til noget superkriminelt turde vise, hvor sagligt svagt funderet anklagemyndighedens stillingtagen er.

9.

Af forskellige årsager er nogle enkelte af de pågældende retsforhold efter aftale mellem parterne blevet bragt til ophør allerede efter kortere tids forløb. Hvis fiktionsteorien havde været rigtig, havde forholdet jo været det, at parterne ved retsforholdets

indgåelse havde været enige om, at der ikke skulle være reelle juridiske forpligtelser forbundet med de trufne aftaler — for eksempel normale tinglyste pantebreve i fast ejendom — og at man derfor, når retsforholdet opførte, blot skulle slå en streg over det allerede passerede. I intet af tilfældene er der imidlertid forholdt på den måde. Forklaringen er naturligvis den ganske enkle, at fiktionsteorien er aldeles forkert. Der er virkelig tale om dispositioner, som fuldtud skal have juridiske virkninger overensstemmende med deres indhold. Dette er da også blevet lagt til grund ved retsforholdenes opløsning, som ofte har fundet sted ved forhandling med andre advokater og statsautoriserede revisorer. Der er ingen, der under disse forhandlinger har fundet på at påstå, at de indgåede aftaler var fiktive. Opfindelsen af dette begreb er udelukkende sket ved myndighedernes skriveborde — hvad enten det nu er hos politiet eller i ligningsdirektoratet — og det har som nævnt ikke kunnet finde bekræftelse hos de, der har været med til aftalerne indgåelse. Derfor vil man i samtlige tilfælde, hvor retsforholdene er ført til deres ende, se, at dette er sket på grundlag af, at aftalerne fra begyndelsen var fuldt gyldige og hele tiden har været det.

Imidlertid vil anklagemyndigheden jfr. bilag 29, side 4, 10 og 34-35 drive fiktionsteorien så langt ud i det barokke, at man ligefrem vil påstå, at det har været bedrageri fra min side overfor medkontraahenterne, at jeg ikke har oplyst disse om, at de aftaler, som de i sin tid har været med til at indgå, skulle være fiktive. Jeg kan godt se, at skal man opretholde fiktionsteorien, drives man ud i så bizarre synspunkter. For en nærmere logisk prøvelse turde det imidlertid være helt klart, at hvis en aftale virkelig var fiktiv, således at de foreliggende dokumenter ikke skulle have nogen retsvirkning, så måtte i al fald aftaleparterne være klare derover. Derefter kan anklagemyndigheden ikke have nogensomhelst føje til at hævde, at klienterne er blevet bedragne. Tværtimod er selve den omstændighed, at de ved forholdets opløsning lægger retsgyldigheden af aftalerne til grund, et meget væsentligt bevis for, at fiktionsteorien er fuldstændig forfæjlet. Jeg tvivler meget på, at en sådan teori ville blive benyttet af

anklagemyndigheden som basis for en kriminalsag i et helt sædvanligt tilfælde, hvor der ikke var de meget betydelige politiske islæt, som har farvet den foreliggende sags særegne behandlingsform og aldeles enstående hidtidige resultat.

Mig bekendt findes ikke andet på tryk om reaktionen hos de påstået bedragne end udtalelserne på side 4 i BT for 12. december 1973. Her siger en af de ni, som ifølge politiet skulle være blevet bedraget af mig:

„Da salget af aktierne var gået i orden, og pengene til Glistrup betalt, blev jeg sidste år opsøgt af politiet, der opfordrede mig til at anlægge sag mod Glistrup. Jeg afviste med den begrundelse, at sagen var ude af verden, og at jeg ikke følte mig snydt med handelen.

Opfordringen blev gentaget — ikke af Lemvigh selv, men en af hans folk — og jeg afviste atter forslaget. Jeg fik nærmest det indtryk, at politiet ikke havde det ringeste materiale mod Glistrup og gerne ville have en civil sag prøvet ved retten. Jeg vil ikke deltage i en skin-proces for at ramme Glistrup. Det savner min private sag ethvert grundlag for.

Hendes advokat, højesteretssagfører Kai Skovgaard-Sørensen, siger om transaktionen:

Det er givet, at den slags handler koster penge. Min klient var interesseret i en hurtig afvikling, hvilket ikke gør sagen lettere. Jeg ved ganske bestemt, at min klient ikke føler sig bedraget af Glistrup. Hun var oven i købet indstillet på et højere forlig end de 25.000 kr. I det hele taget tror jeg, Leo Lemvigh farer lidt for voldsomt frem i denne sag.“

10.

Anklagemyndigheden oplyser side 15-16, at der skal foreligge udtalelser fra Statens Ligningsdirektorat og Skattedepartementet om, at fiktionsteorien stemmer med, hvad der er fastslået i skatteretlig praksis, og dette antages at være mig bekendt. Jeg har intet hørt herom tidligere.

Overholdelsen af fundamentale retspleje-grundsætninger ville have indebåret, at det anførte var blevet forelagt mig til udtalelse og folketings til bedømmelse, før man uden videre lægger det til grund for en tiltalebeslutning eller en § 57-sag.

Dette er imidlertid ikke sket.

11.

På side 16 oplyser anklagemyndigheden, at ligningsmyndighederne i mange tilfælde har tilsidesat de pågældende selvangivelser.

Baggrunden herfor er følgende:

Når man som jeg igennem hele mit virke til stadighed har overtrådt jantelovens ånd om ikke at adskille sig fra de andre i andegården, har man naturnødvendigt gennem årene givet anledning til mange dybtgående undersøgelser fra myndighedernes side.

Der forelå derfor et righoldigt materiale, da den daværende finansminister gav aktionsordre umiddelbart efter den Focus-udsendelse i TV den 30. januar 1971, der danner udgangspunktet for hele Fremskridtsbevægelsen og dermed for den foreliggende sag.

Derfor kunne ligningsdirektøren allerede den 6. februar 1971 til BT (side 8) give en attestation, som næppe mange danske kan opnå: „Om landsretssagfører Mogens Glistrups foretagender kan jeg kun sige, at de er helt legale“.

Derfor kunne Skattedepartementet i notater, man afleverede i februar og marts 1971, efter hvad der er oplyst overfor mig, sige god for den skatteretlige side i mit virke.

Derfor godkendte skattemyndighederne på stribe i 1971 og 1972 overensstemmende med gældende skattelov de helt igennem korrekte oplysninger, jeg kom med — ganske som skattemyndighederne havde gjort, før jeg gik ind i politik: Med kritik og med årvågenhed.

Udover finansministeren aktionerede i dagene efter Focus-udsendelsen blandt andre landsretssagfører K. Axel Nielsen fra Hadsund. Han klagede til Advokatrådet for at få stækket min ytringsfrihed.

Det mislykkedes. Mine skattepolitiske synspunkter bredte sig over land og rige, og året efter — i marts 1972 — var det Advokatrådet, der henvendte sig til den samme K. Axel Nielsen, som i mellemtiden var blevet justitsminister.

Efter toppolitikerkonference med deltagelse af mindst tre ministre pudsede K. Axel Nielsen så politiet på mig den 16. marts 1972. Siden da tør det nok siges, at der er budt mig barske vilkår. Hvis der havde været nogetsomhelst forkert i mit virke, ville jeg selvsagt ikke have kunnet stå for tryk-
ket. Medarbejdere og klienter, der kender

min virksomhed indefra, ved imidlertid, at alt hos mig går rigtigt og reelt til. Alene derfor har jeg hidtil kunnet holde stand.

Uden nogensomhelst forhåndskontakt med mine klienter eller mig udtalte ligningsdirektøren i weekenden den 25.-26. november 1972 til radio og aviser, at nu havde man kollektivt dømt 104 af mine klienter til efterbetalinger, fordi der var tale om fiktive arrangementer.

Reelt havde ligningsdirektoratets folk taget dette standpunkt uden at interessere sig en døjt for de faktiske forhold, som skatteyderne og jeg kunne dokumentere, hvad vi blot ikke havde fået lejlighed til.

Afgørelsesbeføjelsen lå imidlertid ikke i ligningsdirektoratet, men i ligningsrådet, hvis medlemskreds tæller en del af mine folketingspolitiske modstandere. Jeg skrev et væld af breve til ligningsrådet om at få adgang til at se sagens dokumenter og fremkomme med mine klienters synspunkter. Resultatet blev, at ligningsrådet den 8. juni 1973 forhøjede mange klienters indkomster ud fra den fiktionsteori, som jeg aldrig havde fået lejlighed til at imødegå overfor ligningsrådet. I de selvsamme skrivelser, hvor meddelelse gives om forhøjelserne, hedder det derefter:

„Det bemærkes samtidig, at ligningsrådet ikke har kunnet efterkomme advokatens anmodning om personligt at give møde i ligningsrådet, ligesom man ikke har kunnet efterkomme anmodningen om aktindsigt“.

Dette er den fulde baggrund for rigsadvokatens oplysning — side 16 — om, at mine klienters fradrag er blevet tilsidesat. Ligningsdirektoratet har nemlig efter ligningsrådets afgørelse instrueret lokale ligningsmyndigheder om at forhøje indkomster tilsvarende. Helt på tværs af de bevisligheder, der vitterligt foreligger i de pågældende sager.

12.

På side 16 oplyser rigsadvokaten om skattesagerens videre forløb: „Landsskatte-
retten har endnu ikke taget stilling til spørgsmålet“.

Det er rigtigt, at sagsbehandlingen er sat i bero af Landsskatteretten, fordi retten venter på en afgørelse af fiktionsspørgsmålet i civilsager, som to af klienterne — to statsbanefunktionærer — har indbragt for Østre Landsret.

I det mindste burde folketinget indtage samme holdning som Landsskatteretten og vente med at behandle anklagemyndighedens § 57-anmodning, indtil fiktionsteorien er blevet vurderet ved pådømmelse af de civile sager, der iøvrigt i nærmeste fremtid forventes berammet til domsforhandling.

Dr. jur. Bernings vægtige indlæg i Berlingske Tidende for den 25. ds. gør forhåbentlig indtryk på enhver, der vil behandle sagen fordomsfrit.

13.

Meningen med Grundlovens § 57 er, at den, som modigt træder frem i den offentlige debat med sine oppositionelle synspunkter, og som samler så stor tilslutning herfor, at han får et folketingsmandat, ikke skal udsættes for retsforfølgelse.

Den 16. februar 1973 beskrev et mig ikke venligtsindet blad (Minavisen udgivet af Socialistisk Folkeparti) sagen på følgende rammende måde:

„Det opsigtsvækkende ved Glistrup har jo egentlig ikke været, at han benyttede sig af en række love og regler ... Det opsigtsvækkende og forargende ved Glistrup er først og fremmest, at han har sagt det hele offentligt.

Hvis han blot havde holdt bøtte om det, han vidste — ligesom den gode borgerlige opdragelse i klunketiden lærte børn og voksne — havde han og andre med de samme forudsætninger kunnet fortsætte denne morsomme spøg, hvorved indkomstskatten i stadigt højere grad kan fortsætte med at udvikle sig til det modsatte af den virkelige indkomst.“

14.

Gennem 26 måneder har en politimæssig efterforskning mod mig været drevet under forhold, der har været mere belastende for mig, end de fleste straffedomme er for dem, der domfældes.

Selv om hele denne affære nu skulle opføre ved nægtelse af § 57-samtykke, har anklagemyndigheden såmænd allerede fået tilføjet mig så mange lidelser, at selv mine stærkeste modstandere må føle sig tilfredsstillende.

Hvert internt brev og notat på mit kontor har stået til politiets og skattevæsenets rådighed. Alligevel har man ikke kunnet

anklage mig for nogetsomhelst uden at gribe til postulatet om, at det, man har fundet, er fiktivt. Under store udbasuneringer bl. a. i pressen har man råbt mig ud som testamentsbedrager, ågerkarl og meget mere, men alle disse sigtelser synes nu frafaldet.

I hvert tilfælde de regeringer, der sad fra januar 1971 til december 1973, har nøje vogtet på sagens udvikling og dermed bidraget til at gøre den til en politisk foreteelse — hvis den nogensinde skulle have haft skær af normal juridisk sag.

Belysende er for eksempel justitsminister K. Axel Nielsens indgreb i februar 1973 ved frisætning af statsadvokat Hververt Grell til udelukkende at befatte sig med denne sags efterforskning straks efter, at Fremskridtpartiet kom med i opinionsmålingerne. Tankevækkende er også den følgende justitsministers initiativer i november 1973 og maj 1974 med opkogninger af sagens uadvendte dramatik på tidspunkter, hvor der intet naturligt var heri i sagernes rent strafferetsmæssige forløb, men nok i de ydre politiske omstændigheder (henholdsvis udskrivning og forventet udskrivning af folketingsvalg).

Et andet eksempel er Ritzaumeddelelserne af 27. og 28. juni 1973 om de drøftelser, som den daværende finansminister havde med folketingets skatte- og afgiftsudvalg om mine personlige skatteforhold.

Mangfoldige andre eksempler kan fremdrages på, at sagens behandling fra myndighedernes side er sket med så kraftige politiske iblandinger i det juridiske, at pærevællingen nu fremtræder på en sådan måde, at den ikke er egnet til at serveres i en domstolssag — i hvert tilfælde er det langt hinsides grundlaget for, at domstolssag kan føres på betryggende vis.

15.

Enhver reel disposition har en skattemæssig side. Det gælder forsikringsselskabers og bankers avertering om gennem opsparingsordninger at skære toppen af skatten. Det gælder enhver aftale, der iværksættes efter forsvarlig rådgivning fra brancheforeninger, revisorer eller advokater. Det gælder skattesalg af aktier på Børsen og andre steder.

De dispositioner, der omhandles i anklage-

myndighedens redegørelse, har naturligvis også skattevirkninger. For eksempel at debitorer har fradraget renteudgifter, og kreditorer har medregnet de samme beløb til samme tidspunkter i deres selvangivelser. Andre har solgt og købt med tilsvarende afbalancerede resultater. Det drejer sig om tusindvis af skatteydere. Ingen kan vide noget om, hvorvidt resultatet på længere sigt bliver positivt eller negativt for skattevæsenet.

Desuagtet udtaler anklagemyndigheden sig i følelseladede vendinger (for eksempel side 23-25 „bogholderimæssige manipulationer“, „oppustede udgifter“ og „en systematisk skatteunddragelse“). Denne sætten trumf på er i forbindelse med det iøvrigt i sagen foreliggende stærkt medvirkende til at underbygge den antagelse, at der her ikke kan forventes den lidenskabsløse objektivitet, som er grundlaget for, at en straffesag kan gennemføres forsvarligt. Sprogbrugen er ikke ualmindelig i en politisk polemik, men langt hinsides hvad man plejer at møde, når en anklagemyndighed indenfor retsplejelovens rammer skal udforme og gennemføre en anklage i en retssal. På forhånd oppustede følelser bundende i dyb politisk uenighed med tiltalte fører til processer af den art, som man har villet undgå ved hovedreglen i § 57, 1. pkt. i grundloven af 5. juni 1953 om, at en folketingsmand ikke kan sættes under strafferetlig tiltale.

Alle de trufne dispositioner er afgivet til korrekt bogføring. Anklagemyndighedens omtale heraf fremtræder flere gange — se for eksempel side 9, 10, 11, 12, 17, 20 og 23 — som om det at bogføre indholdet af trufne aftaler overensstemmende med disses indhold i sig selv var en belastning, der taler for domfældelse i en straffesag.

Sammen med sagens øvrige momenter er også dette forhold tankevækkende i retning af at underbygge frygten for, at der ikke kan ydes mig fair procesførelse, hvis folketingsflertallet meddeler § 57-samtykke.

16.

Af skatteydermidler er allerede indsat millionbeløb på at ramme mig i denne sag. Opinionsundersøgelsen i dagbladet Politiken den 23. ds. sandsynliggør, at indsatsen også væsentligt har skadet det politiske

parti, jeg tilhører. Fra 16 pct. dagen før tiltaleoffentliggørelsen til 10 pct. fire dage efter. Det vil være en kompromittering af domstolene at belaste dem med en sag, som forårsager så kraftige vælgerpolitiske udladninger. Hvad enten disse så fremover vil gå op eller ned.

Meddeles imidlertid samtykke efter grundlovens § 57, bliver der tale om yderligere at anvende mange millioner skatteyderkroner, posteret under justitsministeriets konto på finansloven, men reelt som led i den politiske kamp.

Heroverfor står de begrænsede kræfter, som jeg kan sætte ind mod et sådant mægtigt overmagtsopbud. En forsvarer vil også i denne helt enestående situation have forholdsvis spinkle muligheder i sit arsenal. De mulige forsvarsadvokater, der har indsigt i denne sags emneområde, kan nok tælles på hændernes fingre. Det er mennesker, der i forvejen er hængt hårdt op med langt mere givtige hverv i vort skatteplagede samfund. Det må derfor forudses, at jeg ikke vil kunne få nogen forsvarer, der kan og vil ofre den nødvendige indsats på, at jeg blot kan få nogenlunde tålelige procesvilkår overfor den overvægtige anklagemyndighed, der har sat og fortsat sætter alt ind på at knuse mig.

Hvis § 57-samtykket gives, er dette altså vilkårene, som man udsætter sig for, når man indlader sig på en politisk gerning i Danmark i opposition til det embedsmands- og skattesystem, der efter min politiske grundopfattelse er blevet alt for vildtvoksende.

Som en udløber heraf har jeg også gang på gang påpeget de misdannelser, der rummes i vort advokatsystem. Dette var baggrunden for, at Advokatrådet meldte mig til politiet, og det er også en del af baggrunden for, at jeg næppe vil kunne opnå tilfredsstillende advokatbistand i den i bund og grund politiske proces, der ønskes ført mod mig.

17.

Den foreliggende sags forhold er i de seneste 3-4 år indgået som et væsentligt led i den politiske debat her i landet. De er blevet lidenskabeligt kommenteret vidt og bredt. Såvel i diskussioner mand og mand imellem som i indlæg i presse og andre massemedier.

Myndighedspersoner og andre magthavere har ikke holdt sig tilbage med farvede fordommelser.

Efter denne årelange trommeild vil det være selvbedrag at foregøgle, at man kan opnå lidenskabsløs lovanmeldelse ved domstolene for eller imod den aldeles ulovbestemte fiktionsteori, som gennemsyrrer anklagemyndighedens henvendelse til folketinget. Det hvad enten man indbringer sagen for 3, 6 eller 15 dommere. Den sædvanlige grundforudsætning for at anvende domstolsapparatet foreligger simpelthen ikke opfyldt i sådanne sager, hvor anklagen ikke bygger på i forvejen fastslåede lovregler eller lovfortolkning.

Byretspræsidenten oplyser til BT for 18. ds., side 5, at han har udpeget en juridisk dommer (i øvrigt en, der den 12. og 17. december 1973 har været anklagemyndigheden følgagtig i sagen), man at man venter stort besvær med at finde domsmænd. „I denne sag kan vi ikke som sædvanlig slå ned på en tilfældig mand i grundlisterne. Der er mange hensyn at tage. Ikke mindst fordi vi kan vente politisk kritik. Det er således helt givet, at folk fra Fremskridtspartiet ikke kan være med til at dømme. Jeg vil ikke tage politiske hensyn, men hvis jeg får at vide, at den og den er medlem af Fremskridtspartiet, vil jeg nok sige nej.“

Hvor dårligt man så end kan få det til at rime med sine forestillinger om, at domsmagten skulle være højt hævet over det samfund, dommere lever i, kan enhver, der ikke vil lukke øjnene for realiteter, ikke med god samvittighed for sig selv påstå, at det i Danmark i 1974 er muligt at få afgjort denne sag på tilfredsstillende grundlag.

Spærrereglen i grundlovens § 57 er jo blandt andet indsat for at sikre imod, at sten, som domstolsystemet ikke kan løfte, ikke bliver lagt på dets skuldre.

Ethvert politisk system — Enevælde, Estrupiat, Besættelsestidsefterslæt — er tilbøjelig til at betragte sig selv som så fuldkomment, at det ikke misbruger strafferetsplejen til opgaver, som kriminalprocessen i virkeligheden ikke kan løse, fordi de i bund og grund udtrykker rent politiske modsætninger indenfor samfundet.

Denne historisk evige sandhed gælder også for Danmark i 1974. Går det ikke op for folketinget under § 57-sagens behandling,

vil det med usvigelig sikkerhed gå med denne sag, som det er gået med andre politiske retssager i historien: Eftertiden vil fordømme nærsynetheden hos dem, der stemte for.

Det er ikke virkelighedsnært at antage, at 1970'ernes danskere er så autoritetstro, at langt de fleste af dem vil godtage domstolenes endelige afgørelse. De, som er imod, vil fortsat være imod. De, som er for, vil fortsat være for. Man kan beklage dette. Kendsgerningen er, at ikke nok så mange domstolsanstrengelser skaber ro om det gennem min nu påtalte adfærd og tale rejste i bund og grund politiske spørgsmål.

18.

Vurderingen af sagskomplekset er i virkeligheden et lovgivningsanliggende, som folketinget ikke bør skyde over på domstolene. Dette synspunkt er nærmere udviklet dels af landsretssagfører J. Kaj Andersen i Berlingske Tidende (2. sektion side 5) for 27. ds., dels af universitetslektor Bent Unmack Larsen, som i Politiken den 12. december 1973 skrev sålydende indlæg:

„Jura og politik.

Set i et samfundsmæssigt perspektiv er det vigtigste spørgsmål i Glistrup-sagen ikke, om Glistrup bliver straffet for de lovovertrædelser, som han er sigtet for, men om demokratiet og retsvæsenet bliver kompromitteret gennem sagens behandling.

Det synes også at være kernen i Politikens krav om, at folketinget skal ophæve Glistrups immunitet. „Naturligvis skal folketinget ikke været et fredhelligt sted, hvor man kan sikre sig mod retsforfølgning . . .“ siges det i lederen den 8. ds. Hermed udtrykkes netop den frygt for kompromittering af demokrati og retsvæsen, som det først og fremmest gælder om at undgå.

Alligevel — eller måske netop derfor — er det vigtigt at fremhæve, at spørgsmålet om, hvad der skal ske i Glistrup-sagen, er mere kompliceret end Politikens leder lader ane. Skal man overhovedet begære Glistrups immunitet ophævet? Det er et spørgsmål, som skal besvares af den kommende justitsminister som øverste anklagemyndighed. Og det er det spørgsmål, hvis afgørelse rummer den største fare for kompromittering af demokrati og retsvæsen.

Hvis det efter de nu foreliggende oplysninger er soleklart, at Glistrup har overtrådt klare lovregler og ikke blot har handlet umoralsk og asocialt, ja så er det naturligvis lige så klart, at sagen mod ham må gå sin gang som alle andre straffesager.

Hvis skyldsspørgsmålet derimod er tvivlsomt, enten på grund af bevis-usikkerhed eller fordi det beror på en mere eller mindre tvivlsom lovforklaring, ja, så er det en helt anden historie. Der indgår da et skønsomt moment i anklagemyndighedens afgørelse. Ved udøvelsen af dette skøn kan Glistrups stilling som medlem af Folketinget og leder af et politisk parti ikke lades ude af betragtning.

Det er simpelt hen en følge af, at justitsministeren her i landet er øverste anklagemyndighed, som efter loven kan pålægge de underordnede anklagere at fremme eller standse retsforfølgning i enhver sag. At det er sådan, kan man finde godt eller skidt, som man vil. Men man kan ikke ændre ved, at sådan er loven nu her i landet indrettet. Hvis sagen mod Glistrup er tvivlsom, betyder det, at justitsministeren ved til trods herfor at lade sagen fremme vil udnytte det skøn, der i dette tilfælde tilkommer ham som øverste anklagemyndighed, til skade for en politisk modstander i folketinget. Samtidig vil der hermed være lagt et politisk pres på domstolene til at følge anklagemyndighedens påstand i sagen.

Hvis sagen er tvivlsom, må man derfor spørge, om ikke skaden ved en sådan beslutning fra justitsministerens side kan blive langt større end skaden ved, at anklagemyndigheden giver afkald på en usikker udsigt til domfældelse? Ville det ikke for samfundet kunne være lykkeligere, at sagen da føres som en kamp på den politiske arena om ved lov at forbyde (for fremtiden) handlinger som dem, Glistrup ubestrideligt har foretaget? Vedtagelse af et forslag herom ville udtrykke en lige så stærk og mere demokratisk fordømmelse af Glistrups handlinger end en domfældelse i retten på et spinkelt grundlag. Og skulle et sådant forslag ikke kunne vedtages i folketinget, ja så fortjente Glistrup vel heller ikke i et demokratisk samfund at blive dømt ved retten.

Mon det ikke i det hele taget vil gælde, hvis sagen er det mindste tvivlsom, at befolkningen er mere interesseret i at se, hvad de af

dem valgte politikere vil gøre ved de problemer, Glistrup-sagen illustrerer, end i at se politikerne forsøge at skyde løsningen af disse problemer over på domstolene?"

19.

At stemme for et § 57-samtykke vil nogle folketingsmedlemmer opfatte, som om de ikke prisgiver den pågældende, men blot overgiver ham til de uvildige domstole.

Naturligvis havde grundlovgiverne i 1953 også tillid til vore domstole. Når de desuagtet fastholdt reglen i § 57, skyldes det, at der er ulemper ved selve det at blive tiltalt — også for uvildige domstole.

Det er helt klart, at disse ulemper er særlig store i en sag af en størrelse som den heromhandlede. Skal § 57 ikke være en aldeles betydningsløs gummistempelregel, må de tilfælde, hvor der stemmes nej, netop være sager af størrelse og indhold som den her foreliggende.

20.

Anklagemyndighedens fiktionsteori — der ligger til grund for samtlige anklagepunkter — strider aldeles mod det gennem århundreder bærende element i vor retsorden: Når der er viljesoverensstemmelse mellem private personer, er der dermed også indgået en fuldt retsgyldig aftale, som må respekteres og lægges til grund. Også selv om den ikke måtte passe i myndighedspersoners kram.

Anklagemyndigheden kan naturligvis ikke med rette indpresse en myndighedscensur overfor den for hele vor retskultur så centrale aftalefrihed.

Hvis der i konsekvens heraf afsiges frifindelsesdom, vil alligevel være indtrådt alle de ulykker, som grundlovens § 57 skulle være det eneste værn imod.

Med den enorme størrelse, som anklagemyndigheden vil give en retssag, vil det vare mange år, før den endelige frifindelse foreligger. Det er sandsynligt, at det undervejs vil være lykkedes anklagemyndigheden at køre min familie, min virksomhed og mig selv i sæk.

Grundlovens § 57 er bolværket mod, at den politiker, der går i opposition mod den herskende klasse, skal udsættes for risici af denne art. Giver man slip på denne garanti, kan de herskende glæde sig om, at det bli-

ver endnu mere afskrækkende at gå i lag med et politikervirke for et systemskifte her i landet indenfor forfatningens rammer. Det er bare ikke det, som er meningen med grundtankerne bag folkestyret.

21.

Enhver i dette land vil vide, at en høj procentdel af de næsten 500.000 vælgere, der stemte på liste Z ved sidste folketingsvalg, gjorde det, fordi de ønskede, at netop jeg med de politiske synspunkter, der er mine, skulle have mulighed for personligt at øve størst mulig indflydelse på folketingsarbejdet.

En retssag som den, regeringen nu vil have § 57-samtykke til, vil bevirke, at jeg i flere år vil være afskåret fra både at deltage i folketingsarbejdet som ønsket af de mange vælgere og at varetage mine interesser under sagen på betryggende vis. Det er en underlig, uvirkelig bortseen fra indflydelsen af det mellemliggende kæmpetidsforbrug, der får folk til at sige: „Tag dog blot retssagen og bliv frikendt“. Enhver ved, at mere end 90 pct. af de indkomstskatteovertrædelser, der sker i dette land, ikke medfører strafferetlig tiltale. Om der kommer en enkelt straffesag mere om påstået indkomstskatteovertrædelse er derfor af aldeles underordnet betydning for det ønskelige i, at borgerne stilles lige.

Når der skal foretages en afvejning — og det skal der altså — mellem, om jeg skal passe fremskridtspartiarbejdet under trygge forhold, eller om jeg ikke skal have mulighed herfor, må det være åbenbart, at den overvejende samfundsinteresse går på, at § 57-samtykket nægtes.

Når jeg så engang ikke mere er folketingsmedlem, kan anklagemyndigheden jo frit rejse sagen — hvis den skulle have lyst dertil til den tid.

22.

Det er rigtigt, at meningen med grundlovens § 57 ikke er, at et folketingsmedlem skal stilles bedre end andre borgere.

Meningen er, at bestemmelsen skal bruges til at nægte samtykke, når der kan være

en fare for, at et folketingsmedlem bliver stillet dårligere end andre borgere, hvis han udsættes for tiltale.

I den foreliggende sags hidtidige behandling og i det fremsendte materiales særegne og ufuldstændige karakter har der været mange meget specielle aspekter. Nogle er fremdraget i det foregående, andre kan oplyses og dokumenteres, om det får interesse.

Realiteten i udkastet til anklageskrift er, at anklagemyndigheden vil have, at loven skal strækkes langt ud over, hvad der hidtil har været anset for gældende lov og ret. Alle betingelser er opfyldt, som gennem århundreder har været krævet for at indgå en bindende aftale. Alligevel benægter anklagemyndigheden, at aftalerne er retsgyldige, og påstår uden videre, at der er tale om fiktioner.

Dette forsøg på myndighedscensur over aftalefriheden ønskes presset igennem i en sag, der i årevis med følelsesfyldt lidenskabelighed er diskuteret for og imod i hele den danske befolkning som et centralt led i den politiske kamp her i landet.

Det vil være en fuldstændig urealistisk overvurdering af domstolsapparatet at tro, at det magter fordomsfrit at løse en sådan konflikt efter forud eksisterende regler.

Set fra straffehåndhævelsens side er det ret så ligegyldigt, om en enkelt, der burde være tiltalt, ikke bliver det, jfr. herved det foran under punkt 18 og 21 anførte.

Set fra alle synsvinkler vil det kun virke forgiftende, om man belaster domstolsapparatet med en sag, der i bund og grund udtrykker et opgør mellem forskellige befolkningsgruppers forskellige politiske opfattelser.

Også når man skal stemme om samtykke i henhold til grundlovens § 57, er der på kriminalrettens område en dyb sandhed i det gamle ord: Er du i tvivl, så stem nej.

Denne § 57-sag kan i al fald ikke sidestilles med en eneste af de andre § 57-sager, der har foreligget for folketetinget. En ja-stemme kan derfor ikke sagligt forsvares med, at sådan plejer man nu engang at stemme i den slags sager.

Mogens Glistrup.

Bilag 7.

FOLKETINGSSSEKRETÆREN

Christiansborg, den 30. maj 1974.

I udvalgets møde tirsdag den 28. maj fremsattes ønske om en bedømmelse ved folketingets jurister af nogle af de betragtninger, som Mogens Glistrup anfører i sin skrivelse af 28. maj 1974 til udvalget for forretningsordenen (udvalgets bilag 30) gående ud på, at det forelagte materiale er ufuldstændigt og ikke udgør et forsvarligt grundlag for et samtykke efter grl. § 57, jfr. især:

„„Herefter begyndte politiet med bistand af personale fra revisionsfirmaet E. Lundgaard Andersen en undersøgelse, der fortsat står på.“

„Efterforskningen har som nævnt været koncentreret om Glistrup selv og et repræsentativt udsnit af hans klienter. De herved fremkomne oplysninger findes at gøre det påkrævet i et vist omfang at inddrage yderligere et antal personer og selskaber i en fortsat undersøgelse. Denne undersøgelse kan føre til beslutning om tiltalerejsning i flere forhold.“

Det henstår som uklart, hvorvidt anklagemyndigheden herefter ad flere gange fremover vil søge nye tilladelser efter grundlovens § 57, eller om den vil bruge en én gang opnået § 57-tilladelse som en blancocheck til at udvide tiltalen, som man nu finder det for godt.“

Hertil skal bemærkes følgende:

Det samtykke, som ønskes indhentet hos folketinget, er samtykke til at rejse tiltale mod Mogens Glistrup for de forhold, som er nævnt i rigsadvokatens skrivelse af 17. maj 1974 til statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet. For så vidt angår forholdene under I, Mogens Gistrups egne skatteforhold, foreligger et fuldstændigt udkast til anklageskrift. For så vidt angår forhold

det under IV, overtrædelse af straffelovens § 296, foreligger ekstrakt af et udkast til anklageskrift. Hvad endelig angår de 32 forhold nævnt under betegnelserne A, AB, AE, AG, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, Æ, Ø, Å, foreligger alene udkast til anklageskrift vedrørende eksemplet Z.

Det må efter min opfattelse være klart, at et af folketinget på det foreliggende grundlag givet samtykke alene vedrører tiltale for de under I, IV og A-Å nævnte forhold, og at nyt samtykke må søges, hvis tiltale ønskes rejst for andre forhold.

For så vidt angår de under A-Å nævnte forhold, må det bero på folketingets skøn, om det inden afgørelsen ønsker adgang til mere af materialet end det under Z givne eksempel. Da eksempel Z imidlertid vedrører både overtrædelse af skattekontrolloven, overtrædelse af kildeskatteloven samt bedrageri og derfor omfatter samtlige de kategorier af overtrædelser, som der ønskes samtykke til at rejse tiltale for, har anklagemyndigheden ment at være dækket ind med dette eksempel. Anklagemyndigheden vil dog utvivlsomt, hvis folketinget måtte ønske det, stille det øvrige foreliggende materiale til disposition.

Den 29. maj 1974 har Mogens Glistrup tilstillet udvalget for forretningsordenen en som bilag 31 udsendt skrivelse, der vedlægges.

Jeg skal til punkterne 1-4 bemærke:
ad 1) For så vidt angår de punkter, som anklagemyndigheden beder om folketingets samtykke til at rejse tiltale for, må efterforskningen anses for afsluttet. Som nævnt ovenfor må folketingets samtykke på ny indhentes, hvis den fortsatte efterforskning

giver anledning til ønske om tiltale i flere forhold.

ad 2) Om sigtede altid i tidligere tilfælde har været afhørt om sigtelsen, inden folketingets samtykke er søgt, kan ikke oplyses, men det er vel sandsynligt. Nogen betingelse

for folketingets samtykke kan det næppe være, bl. a. fordi sigtede jo har ret til at nægte at udtale sig.

ad 3) og 4) Der henvises til det foran anførte om forholdene A-Å.

E. Hansen-Salby.

Til folketingets udvalg for forretningsordenen.

Underbilag til bilag 7.

MOGENS GLISTRUP

29. maj 1974.

I udvalgets møde i går blev der fra flere sider udtrykt ønske om indhentelse af udtalelser fra folketingets jurister i sagen om, hvorvidt jeg skal udleveres til anklagemyndighedens tiltale.

Ved nærværende anmoder jeg om, at spørgsmålet til juristerne uddybes således, at dets præcise formulering bliver, at der spørges, om det er sædvanligt og stemmende med grundlovens § 57, at folketingets afgørelse træffes på et tidspunkt, hvor

- 1) anklagemyndigheden erklærer, at dens efterforskning stadig er i gang,
- 2) Sigtede endnu ikke er blevet afhørt om størsteparten af sigtelserne,

3) de væsentligste dele af anklageskriftet kun er beskrevet med et eksempel, mens anklagemyndigheden i øvrigt forbeholder sig at medtage mange andre varianter, der i vidt omfang adskiller sig fra det fremdragne „eksempel“, og

4) anklageskriftsudkastet vedrørende henved 3000 anklagepunkter ikke angiver, hvilke nærmere konkrete forhold anklagemyndigheden måtte have for øje.

De anførte punkter korresponderer med punkterne 1-4 i bilag 30, hvortil henvises.

Med venlig hilsen

Mogens Glistrup.

Folketingets udvalg for forretningsordenen.

Bilag 8.

FOLKETINGET

Christiansborg

Fremskridtspartiet

Den 31. maj 1974.

Vedrørende spørgsmål om ophævelse af Mogens Glistrups immunitet.

Til brug ved vurdering af ovennævnte sag anmoder jeg herved om, at flg. spørgsmål bliver besvaret:

A.

1. I hvilke andre forfatninger findes en bestemmelse svarende til grundlovens § 57?

2. I hvilket omfang er spørgsmål om ophævelse af immuniteten blevet behandlet i andre lande?

3. Foreligger der tilfælde, hvor ophævelse af immuniteten er blevet nægtet? I bekræf-

tende fald bedes oplyst begrundelsen herfor.

B.

1. Samtlige sagens akter, herunder rapporter, dokumenter m. v., bedes fremsendt til udvalget for forretningsordenen, isv. angår mindst 3 af de i anklageudkastet nævnte typiske forhold.

Det forbeholdes, at *samlige* sagens akter overlades til gennemgang i udvalget.

J. P. Bodart.

Til folketingets udvalg for forretningsordenen.